Моніторинг дотримання прав людини в територіальних органах Національної поліції України

в рамках реалізації національного превентивного механізму

(2-ге видання)

Київ 2016

Ця публікація здійснена за фінансової підтримки
Міжнародного фонду «Відродження».

За зміст публікації відповідає лише автор,
і його за жодних обставин не можна вважати таким,
що відображає позицію Міжнародного фонду
«Відродження».

Автор: *Віктор Чупров*
Літературний редактор: *Тетяна Гончарук*

В посібнику узагальнений та впорядкований досвід проведення моніторингових візитів до місць несвободи в територіальних органах Національної поліції України в рамках національного превентивного механізму, описано найбільш дієві методики проведення таких візитів та надано практичні поради щодо їх здійснення, врахування яких має позитивно вплинути на якість візитів до поліцейських установ. Посібник розроблено для моніторів НПМ та має стати в нагоді при підготовці та проведенні візитів до відповідних установ. Також він буде корисний всім, хто цікавиться моніторингом поліцейських місць несвободи поза межами НПМ.

Чупров, Віктор
Моніторинг дотримання прав людини в територіальних органах Національної поліції України (в рамках реалізації національного превентивного механізму) / Чупров В.В. – 2-ге вид., випр. і доп. — Київ: Асоціація УМДПЛ, 2016. — 146 с.

ЗМІСТ

Загальні положення 5

Порядок підготовки та здійснення візиту до територіального органу національної поліції України 11

Індикатори, які досліджуються під час візиту до ТОНП 20

1.Вжиття заходів щодо попередження катування та інших видів неналежного поводження 20

2. Дотримання права на свободу та особисту недоторканість 33

3. Дотримання вимог процесуального законодавства під час затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину без ухвали слідчого судді, суду 41

4. Дотримання права на захист 45

5. Дотримання вимог ізоляції щодо окремих категорій осіб . 51

6. Забезпечення права на охорону здоров'я, медичну допомогу. 53

7. Умови тримання затриманих осіб в кімнатах для затриманих та доставлених чергової частини ТОНП 61

Завершальна частина візиту 69

Робота з отриманими результатами 70

ДОДАТКИ 71

Етичний кодекс монітора. 73

Перелік нормативно-правових актів, що визначають права осіб, які тримаються в територіальних органах Національної поліції України 75

Карта спостереження 81

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Даний посібник є практичним керівництвом учасника моніторингової групи національного превентивного механізму під час здійснення візиту до територіального органу Національної поліції (ТОНП) України. Посібник містить основні поняття, які потребують опрацювання під час підготовки та здійснення моніторингового візиту до ТОНП в рамках реалізації національного превентивного механізму. В посібнику викладені основні завдання Національної поліції України та ризики порушень прав людини пов'язані із виконанням покладених на поліцію обов'язків. Детально визначена послідовність дій групи моніторів, яка покликана забезпечити ефективну превентивну функцію та якісний правовий аналіз стану дотримання прав людини в окремо взятому територіальному органі Національної поліції України. Визначено перелік основних прав, дотримання яких є предметом моніторингу, а також способи ідентифікації порушень цих прав. Наведений перелік нормативних документів, якими повинні керуватись працівники ТОНП в контексті забезпечення дотримання прав людини. Більш детальну інформацію щодо нормативного обґрунтування діяльності ТОНП можна отримати із нормативних актів, наведених у додатку 2[1] до посібника. Основна увага у даному посібнику спрямована на практичні дії учасників візиту.

Для більш повного усвідомлення ситуації, в якій опинились особи, що перебувають в місцях несвободи ТОНП, а також нагальності потреби у здійсненні моніторингових візитів важливо розуміти особливості функціонування інституту Національної поліції України її основні завдання та повноваження.

[1] Перелік нормативно-правових актів, що були використані в ході підготовки алгоритму моніторингу дотримання прав людини в органах Національної поліції України

Закон України «Про Національну поліцію»[2] визначає Національну поліцію України (далі – поліція) як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, і який реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

1. забезпечення публічної безпеки і порядку;
2. охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
3. протидії злочинності;
4. надання, в межах визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Для виконання покладених на ТОНП завдань, законодавством України передбачено ряд повноважень поліції серед яких: проведення розслідування кримінальних правопорушень, здійснення затримання та допитів, проведення обшуків, а також застосування сили та спеціальних засобів. Зрозуміло, що під час виконання зазначених повноважень існує небезпека порушення прав осіб, а також прав працівників поліції.

Правомірне застосування сили є законним повноваженням поліції в першу чергу в зв'язку із тим, що працівники поліції іноді працюють у небезпечних обставинах та їм доводиться захищати громаду, а також забезпечувати власну безпеку. Однак, там де застосовується сила, існує потенційна небезпека зловживання цією силою, особливо тому, що держава - і, як наслідок, органи поліції - традиційно володіє монополією на правомірне застосування фізичної сили та спеціальних засобів. Саме тому виникає потреба у здійсненні належного та безстороннього моніторингу діяльності поліції.

[2] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/

Зловживання з боку поліції можуть здійснюватися за різних причин і не в останню чергу тому, що не просто дотримуватись принципу співмірності під час застосування сили. Порушення прав людини можуть відбуватись внаслідок помилкової оцінки конкретної ситуації. Зловживання можуть відбуватись і тому, що працівники поліції, використовуючи свої повноваження, допускають надмірне застосування сили для залякування, змушування давати покази або з інших причин.

Особливому ризику піддаються особи, які тимчасово позбавлені свободи задля забезпечення інтересів слідства. У більшості випадків такі тимчасові обмеження здійснюються без відповідної санкції суду лише за рішенням уповноважених службових осіб поліції. Ризик порушення прав людини в період тримання під вартою в поліції найбільший протягом перших годин затримання. Саме в цей період затримані найбільш вразливі, а працівники поліції здійснюють найбільший тиск спрямований на отримання показів від затриманих. Як правило затримані перебувають в приміщеннях територіальних органів поліції і потрапити до цих приміщень можуть лише визначене коло осіб. Це значно знижує рівень контролю за дотриманням прав затриманих осіб, які перебувають під повним контролем держави.

Саме тому важливу роль у підвищенні захисту прав затриманих осіб є регулярні візити учасників національного превентивного механізму до місць несвободи, підпорядкованих органам Національної поліції України. Такі візити здійснюються без попередження у будь-який день та час доби. Одним із основних завдань членів моніторингової групи НПМ є контроль за дотриманням права на захист від катувань та іншого жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження і покарання осіб, які тимчасово позбавлені свободи і перебувають в ТОНП. Монітори здійснюють візити до органів поліції на підставі відповідного доручення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

В зв'язку із тим, що на даний час здійснюється активна фаза реформування правоохоронних органів, зокрема створення та становлення Національної поліції України, на даному етапі не завершено приведення відомчої нормативної бази Національної поліції України до вимог Закону України «Про Національну поліцію».

Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про Національну поліцію України» визначають, що до приведення законодавства України у відповідність із цим Законом, акти законодавства застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону. В зв'язку із зазначеним, а також тим, що на момент виходу в друк цього посібника відповідні зміни, що визначають стандарти тимчасового тримання осіб та обладнання спеціальних місць для такого тримання в органах Національної поліції України внесено не було, в ході візитів НПМ використовуються міжнародні стандарти та стандарти законодавства України, визначені для місць несвободи органів внутрішніх справ.

В даному посібнику розглядається порядок моніторингу дотримання прав людини в територіальному органі Національної поліції України. В зв'язку із тим, що перебування осіб в ТОНП регламентовано певним порядком (перепускним режимом) і будь-хто не може свавільно зайти або вийти з адмінбудівлі поліції, таке місце саме по собі може розглядатись як місце несвободи. Окрім цього в черговій частині кожного ТОНП, як правило, обладнується одна або декілька спеціальних приміщень для тимчасового поміщення до них осіб, доставлених за здійснення адміністративних та кримінальних правопорушень. Таке приміщення має назву «Кімната для затриманих і доставлених чергової частини» (КЗД).

Кімнати для затриманих і доставлених повинні розташовуватися тільки на першому поверсі адміністративної будівлі поліції у безпосередній близькості до залу, де знаходиться оперативний черговий. З таким розрахунком, щоб особи добового наряду могли контролювати поведінку доставлених, а останні не мали можливості прослуховувати інформацію, що надходить, та службові розмови чергових. Порядок поміщення до цих кімнат, строки та умови тримання чітко визначені відповідними нормативними актами.

В КЗД чергової частини ТОНП можуть триматись наступні категорії осіб:

- затримані за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення (без ухвали слідчого судді, суду)[3];
- підозрювані особи або обвинувачувані затримані на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу[4];
- засуджені, які ухиляються від відбування кримінального покарання;
- затримані за вчинення адміністративного правопорушення.

Підставою для поміщення особи до кімнати для затриманих та доставлених є протокол затримання особи.

[3] Відповідно до вимог ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України.

[4] Відповідно до вимог ст. 190 Кримінального процесуального кодексу України.

1. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ВІЗИТУ ДО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ОРГАНУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ВІЗИТУ

Підготовка до проведення візиту починається з моменту отримання інформації про заплановану дату візиту та відповідний територіальний орган, до якого заплановано візит.

1.1. **З'ясувати характеристики об'єкту моніторингу:**

- назву;
- точну адресу;
- особливості розташування;
- маршрут руху до визначеного об'єкту;
- інформацію з офіційного сайту НП України про об'єкт моніторингу (керівний склад, графік прийому громадян, тощо);
- пріоритетні напрямки для моніторингу.

Занести до карти спостереження[5] *інформацію:*
/Карта спостереження с. 81/

_____
(повна назва ТОНП)

Дата візиту: _____

Адреса органу Національної поліції України (*вулиця, номер будинку, населений пункт, область*): _____
_____

[5] Карта спостереження (чек-лист) – спеціальна анкета монітора, яка застосовується під час здійснення візиту з метою фіксації відомостей, що характеризують стан дотримання прав людини в конкретному місці несвободи.

1.2. **Уточнити склад моніторингової групи[6].**

- На кожного учасника моніторингової групи:
  - прізвище, ім'я та по-батькові;
  - контактний номер телефону;
  - назву організації (якщо особа від організації);
- Занести до чек-листа установчі дані моніторингової групи.

/Карта спостереження с. 81/

Склад моніторингової групи (прізвище, ім'я та по батькові, яку громадську організацію представляє)[7]:

1.3. **Підготувати технічні (вимірювальні) засоби та документи для здійснення моніторингового візиту:**

- пристрої для вимірювання відстані, освітлення, температури тощо;
- карту спостереження (чек-лист);
- ручку;
- ліхтарик;
- фотоапарат з можливістю відеозйомки;
- диктофон;
- елементи живлення для фотоапарата, ліхтарика та диктофона;
- особисті документи (паспорт) та доручення Уповноваженого з прав людини;
- засоби захисту.
- перевірити доступ до редагування візиту в онлайн-базі візитів НПМ за адресою: www.npmukraine.org (за потреби запросити такий доступ у старшого групи, який відкрив в онлайн-базі новий візит).

[6] Учасникам моніторингової групи бажано мати контактні дані кожного члена групи.

[7] Стор. 1 Чек-листа.

1.4. **Отримати попередній інструктаж від старшого групи.**[8]

- Інформацію про об'єкт перевірки:
  - тип та назву місця несвободи;
  - особливості режиму роботи та призначення місця несвободи, що перевіряється;
  - щодо категорій осіб, які можуть утримуватись в зазначеному місці, та максимальна тривалість такого утримання (дозволена законодавством відповідно до додатку 4 алгоритму візиту);
  - інформацію про заходи безпеки під час здійснення візиту до місця несвободи.
- Якщо кількість моніторів 4 та більше:
  - з'ясувати склад своєї підгрупи;
  - отримати для своєї підгрупи перелік питань для перевірки.

Основні блоки питань для кожної підгрупи:

Підгрупа 1
- вжиття заходів щодо попередження катування та неналежного поводження;
- забезпечення права на охорону здоров'я, медичну допомогу;
- умови тримання затриманих осіб у КЗД.

Підгрупа 2
- дотримання права на свободу та особисту недоторканість (наявність законних підстав для утримання осіб в КЗД, перебування осіб в кабінетах працівників органу Національної поліції);
- дотримання процесуальних прав затриманих осіб, які перебувають в ТОНП.

[8] Проводиться до початку візиту за межами місця несвободи.

Маршрут відвідування територіального органу Національної поліції України

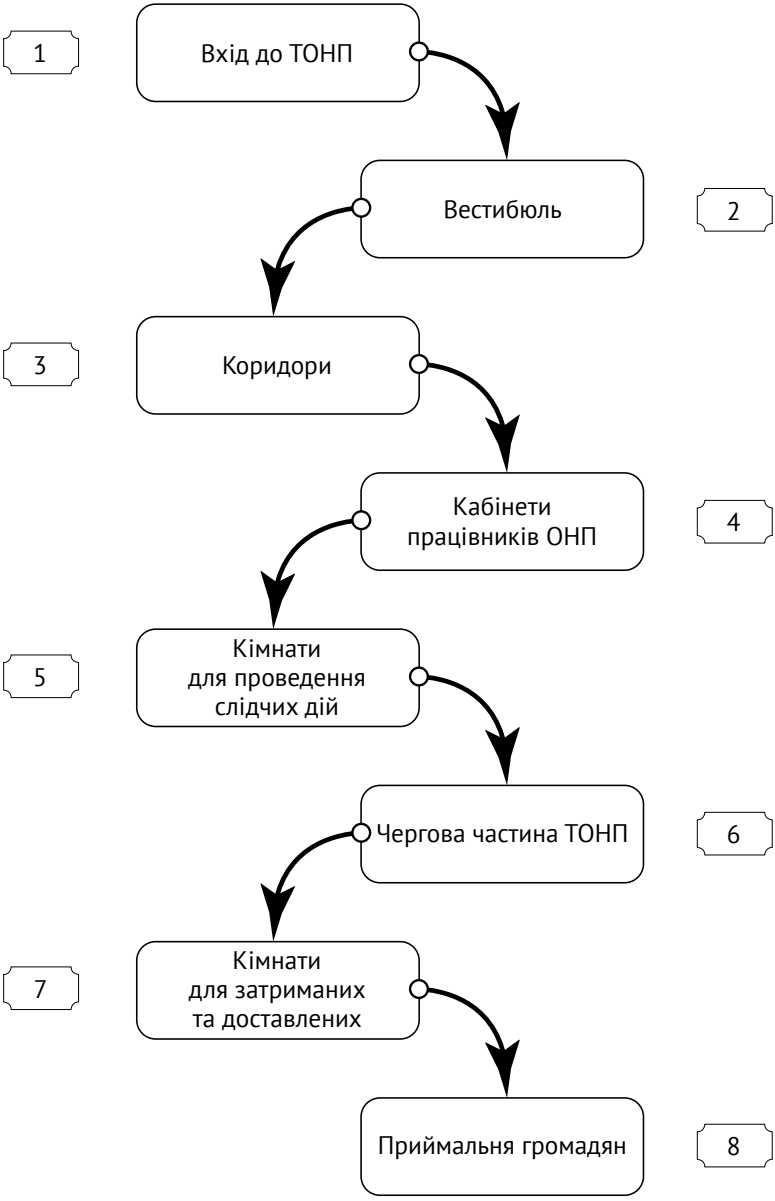

ВІЗИТ

Вхід до територіального органу Національної поліції України
Прибути до об'єкту перевірки. Не заходячи до нього:

1. занести до карти спостереження дату та точний час початку перевірки;
2. перевірити наявність відповідної вивіски із зазначенням точної назви об'єкту перевірки;
3. сфотографувати все зазначене та занести відомості до Чек-листа (наявність або відсутність).

/Карта спостереження стор. 81/

Дата візиту: _____

Адреса територіального органу Національної поліції України (*вулиця, номер будинку, населений пункт, область*): _____
_____

Час початку: ___ год. ___хв. час завершення: ___ год. ___хв.

Чи є на вході до адмінбудівлі ТОНП вивіска із зазначенням його повної назви?

так ☐ ні ☐

Вестибюль ТОНП

1. Перевірити, чи можливо потрапити до вестибюлю без дозволу постового або чергового ТОНП.
2. Оцінити, чи зможе особа з обмеженими можливостями (наприклад на інвалідному візку) потрапити до вестибюлю без сторонньої допомоги.

3. Перевірити наявність та доступність Книги скарг та пропозицій (тільки наявність та доступність, зміст перевіряється пізніше).

/Карта спостереження с. 82/

Чи забезпечений вільний доступ відвідувачів до вестибюлю ТОНП, зокрема до інформаційних стендів?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи може особа на інвалідному візку без сторонньої допомоги потрапити у вестибюль ТОНП, зокрема до інформаційних стендів?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Звернутись до оперативного чергового ТОНП
(якщо він раніше сам не звернувся до вас)

- пред'явити доручення Уповноваженого з прав людини, паспорт та назвати мету свого візиту[9];
- ознайомитись із службовим посвідченням оперативного чергового, записати його посаду, прізвище та ініціали до карти спостереження;
- звернутись до чергового із проханням підійти до вестибюлю начальника ТОНП або відповідального від керівництва (старшого із керівництва, хто на момент візиту присутній в ТОНП).

[9] Здійснення парламентського контролю дотримання прав людини в зазначеному ТОНП

Спілкування з начальником ТОНП (відповідальною особою)

- Пред'явити відповідальній особі доручення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на право здійснення перевірки, паспорт та назвати мету візиту.
- Ознайомитись із службовим посвідченням відповідальної особи, записати його посаду, прізвище та ініціали до карти спостереження.
- Якщо в черговій частині ТОНП є Кімната для затриманих та доставлених, дізнатись у відповідальної особи, чи перебувають на момент візиту в Кімнаті для затриманих та доставлених (КЗД) затримані особи.
  - Якщо в КЗД є затримані, попросити провести до них (далі див стор. 32).
  - Якщо в КЗД затриманих немає разом з відповідальним без зволікань пройти до службових кабінетів оперативних працівників та слідчих органу поліції (без зволікання направитись до цих кабінетів).

Зафіксувати в карті спостереження інформацію, чи надано такий доступ до кабінетів без перешкод.

Якщо службові особи ТОНП перешкоджають моніторинговій групі, а саме:

1. **Не допускають до службових приміщень, до затриманих або документації одразу після ознайомлення із мандатом групи (дорученням та посвідченням особи).**
2. **Навмисно затягують час під різними приводами.**
3. **Вимагають від моніторів додаткові документи та дозволи для здійснення своєї діяльності (окрім доручення Уповноваженого з прав людини та документа, що посвідчує особу).**

4. Перешкоджають спілкуванню із затриманими особами на одинці (за виключенням явних небезпек, що може створювати затримана особа моніторам).

Здійснити наступні дії:

1. Повідомити службову особу, яка намагається перешкоджати перевірці, що її дії є перешкоджанням діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини і попередити, що вона може бути притягнена до адміністративної відповідальності.
2. Зафіксувати спілкування із службовою особою за допомогою засобів відео-, аудіозапису.
3. Занотувати обставини, за яких відбулось перешкоджання (дату, час, тривалість, місце, ПІБ службових осіб та інших осіб, які на момент візиту перебували поряд і можуть бути свідками перешкоджання тощо).
4. Повідомити Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про перешкоджання та вжиті заходи.
5. Не залишати ТОНП доки група не буде допущена для перевірки або не буде отримано розпорядження Уповноваженого про припинення візиту та складання матеріалів для притягнення службової особи, що чинить перешкоди до адміністративної відповідальності.

/Карта спостереження с. 82/

Чи забезпечена керівництвом ТОНП можливість безперешкодного доступу моніторів до службових приміщень та документації?

так ☐ ні ☐

Якщо у проведенні моніторингу відмовлено, вказати причину:

_____
_____
_____
_____

ІНДИКАТОРИ, ЯКІ ДОСЛІДЖУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ВІЗИТУ ДО ТОНП

Вжиття заходів щодо попередження катування та інших видів неналежного поводження

1.5. Оглянути усі кабінети працівників оперативних підрозділів та слідчих поліції

Перевірити наявність табличок із номерами, назвами відділів, зазначенням посад і прізвищ працівників. Звернути увагу, чи є у службових кабінетах предмети, які можуть бути застосовані для катування: бити, гирі, протигази тощо.

Якщо кабінет зачинено, вимагайте відчинити його для огляду (тубус із ключами в черговій частині, комісійне відкриття тощо).

Якщо в кабінеті перебувають затримані/доставлені, кожну особу необхідно опитати щодо підстав перебування[10] – задати питання, зазначені у Додатку № 2 до карти спостереження.

Записати установчі дані кожної особи, яка перебуває в оглянутих кабінетах і не є працівником поліції.

[10] Опитування проводиться за згодою особи. Затриманий/доставлений може відмовитись відповідати на запитання, у цьому випадку потрібну інформацію дізнатись у особи, яка затримала/доставила її до ТОНП.

/Карта спостереження с. 83/

№	Дата і час доставлення, прибуття до ТОНП	ПІБ особи	Ким доставлено, запрошено до ТОНП (посада, прізвище)	Мета доставляння, прибуття	Примітка (№ каб., де перебувала особа)

У разі виявлення порушень прав доставлених/затриманих осіб, вжити заходів щодо їх поновлення (повідомити Центр з надання правової допомоги про затримання особи; рідних; викликати лікаря тощо)[11].

Перевірити, чи є наявність записів щодо зазначених осіб у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, і чи збігається інформація, записана в Журналі із тією, що було отриманою під час опитування (щодо часу та причини доставлення/прибуття).

/Карта спостереження с. 84/

Облік осіб, які перебувають в ТОНП

1.5.1. Перевірити Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених[12].

№ з/п	Дата і час доставлення, прибуття до ОВС	Прізвище, ім'я, по батькові (без скорочення)	Поштова адреса місця фактичного проживання, реєстрації	Ким доставлено, запрошено до ОВС (посада,прізвище)	Мета доставлення, прибуття	Час залишення ОВС. Вжиті стосовно доставленої особи заходи (складено протокол, відібрано пояснення та інше)	Наявність чи відсутність претензій до працівників міліції	Особистий підпис доставленого, відвідувача, запрошеного.	При необґрунтованому доставленні підстава та час звільнення особи, а також посада, прізвище й підпис посадової особи.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[11] Монітори вимагають від посадових осіб вжити заходів щодо поновлення порушених прав. Тільки у разі відмови останніх, особисто здійснюють відповідні повідомлення та фіксують, хто відмовився вживати відповідних заходів.

[12] У цей Журнал заносять відомості щодо всіх без винятку осіб, які доставлені, викликані працівниками поліції для складання адміністративних матеріалів, проведення процесуальних та слідчих дій чи прибули до ТОНП з особистих або службових питань. (Передбачений Додатком 14 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181)

Чи відповідає Журнал встановленій формі?

так ☐ ні ☐

Чи заповнено графи 1-9? Заповнення графи 8 (про наявність претензій) не обов'язково.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи є записи у графі 10 Журналу?

так ☐ ні ☐

При встановленні таких записів, з'ясувати та вказати обставини необґрунтованого доставляння і вжиті керівництвом щодо винних співробітників заходи дисциплінарного впливу:_____

Перебування осіб в ТОНП понад 3 години[13] в статусі доставлених?

так ☐ ні ☐

При встановленні осіб, які перебувають в ТОНП понад 3 години, з'ясувати та зазначити причини і добровільність такого довготривалого перебування в поліції:_____

Чи виявлено в Журналі записи про доставлення до ТОНП осіб для проведення слідчих дій[14] із ІТТ або СІЗО?

так ☐ ні ☐

Якщо є такі випадки, виписати прізвища доставлених із ІТТ і запитати довідку про те, хто і з якою метою ддоставляв затриманих до ТОНП (який вид слідчих дій проводився):_____

[13] Розгляд обставин щодо доставленої особи повинен проводитись не більше 3 годин; п.6.6.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[14] Заборонено доставляння осіб, які утримуються в слідчих ізоляторах або ізоляторах тимчасового тримання, до приміщень органів і підрозділів внутрішніх справ для проведення слідчих дій. Для цього використовують слідчі кімнати СІЗО та ІТТ. У разі необхідності проведення заходів за участю затриманих чи заарештованих осіб за межами приміщень спеціальних закладів (відтворення обстановки і обставин події, доставляння до прокуратури, суду, на експертизу тощо) цих осіб слід одразу конвоювати до місця проведення заходів, а після їх завершення повертати до спецзакладу без поміщення їх до кімнат для затриманих та доставлених МРЛО. п. 4, наказу МВС від 18.12.2003, № 1561.

1.6. **Перевірити стан виконання обов'язків службовою особою, відповідальною за перебування затриманих.**

Попросити відповідального, який супроводжує моніторингову групу, запросити уповноважену службову особу, відповідальну за перебування затриманих. Опитати її відповідно до питань, зазначених у Чек-листі.

/Карта спостереження с. 86/

Службова особа, відповідальна за перебування затриманих.

1.6.1. Наявність наказу ТОНП про призначення службової особи, відповідальної за перебування затриманих[15]?

так ☐ ні ☐

1.6.2. Чи наявні щоденні письмові звіти (за дні перебування затриманих в ТОНП, ІТТ в статусі затриманого) службової особи, відповідальної за перебування затриманих, про дотримання прав затриманої особи, підозрюваної у вчиненні злочину[16]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

1.6.3. Чи наявна та наскільки заповнена Книга (журнал) обліку усіх дій, що проводяться із залученням затриманого, зокрема час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій[17]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

---

[15] Відповідно до вимог ст. 212 КПК у кожному підрозділі органу досудового розслідування мають бути призначені одна або декілька службових осіб, відповідальних за перебування затриманих, такою особою не може бути призначений слідчий.

[16] Передбачено вимогами п. 8.4.2. Положення про організацію органів досудового розслідування МВС України, затвердженого наказом МВС 09.08.2012, № 686; п. 2.1 наказу МВС від 26.03.2013, № 289/540/5.

[17] Відповідно до вимог статті 212 КПК.

1.6.4. Опитати службову особу, відповідальну за перебування затриманих:

Записати її ПІБ:_____

Чи знає вона порядок дій під час доставлення до ТОНП затриманої особи, а також свої обов'язки, передбачені статтями 212-213 КПК[18]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи виконує вона обов'язки, передбачені статтями 212-213 КПК на практиці?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[18] Службова особа, відповідальна за перебування затриманих, зобов'язана:
1) негайно зареєструвати затриманого;
2) роз'яснити затриманому підстави його затримання, права і обов'язки;
3) звільнити затриманого негайно, якщо відсутні підстави для затримання або сплив строк для затримання, передбачений статтею 211 цього Кодексу;
4) забезпечити належне поводження із затриманим та дотримання його прав, передбачених Конституцією України, цим Кодексом та іншими законами України;
5) забезпечити запис усіх дій, що проводяться із залученням затриманого, зокрема час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій;
6) забезпечити невідкладне надання належної медичної допомоги та фіксацію медичним працівником будь-яких тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманого. До складу осіб, що надають затриманому медичну допомогу, за його бажанням може бути допущена конкретна особа, що має право на здійснення медичної діяльності.

1.7. **Перевірити якість ведення оперативними черговими обліку затриманих та осіб, що утримуються в Кімнаті для затриманих та доставлених чергової частини.**

/Карта спостереження с. 88/

Перевірити Книгу прийому та здачі чергування.[19]

РАПОРТ

Доповідаю, що під час чергування з ____ год. _____20___ року до _____ год. _____20___ року зареєстровано _____ заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення та події, з них _____ розкриті, затримано осіб, які обґрунтовано підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень, _____, злочинців, які перебували в розшуку, _____, осіб за скоєння адміністративних правопорушень _____. **Крім того, доводжу до Вашого відома, що в кімнаті для затриманих і доставлених утримується _____осіб**, з яких із порушенням терміну тримання _____
(інші обставини,
_____
про які необхідно доповісти)
Чергування, а також зброю, боєприпаси, службову документацію, спеціальні засоби, оперативну, криміналістичну техніку та інше майно згідно з описами (інвентарними номерами)
здав _____
(звання, прізвище, підпис)
прийняв _____
(звання, прізвище, підпис)
"___" _____ 20___ року
Зауваження та пропозиції осіб, які проводили перевірку _____
_____
_____
_____
_____
Посада, звання, прізвище перевіряючого, його підпис
"____"_____20___ року

Чи відповідає Книга встановленій формі?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[19] Додаток 3 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

Чи здійснюється у повній мірі облік затриманих у службовій документації[20]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

1.8. **Перевірити, чи здійснюється відеофіксація перебування осіб в ТОНП.**

У приміщенні чергової частини переглянути, як працюють камери відеоспостереження, розміщені на входах (камери мають бути на всіх входах у будівлю, зокрема і з двору) до будівлі територіального органу Національної поліції, у вестибюлі, коридорах, черговій частині та Кімнаті для затриманих та доставлених чергової частини. З'ясувати, чи працює система архівації відеоданих. Попросити показати, що відбувалось у вестибюлі, КЗД, коридорах кілька днів тому.

/Карта спостереження с. 89/

1.5. Відео фіксація перебування осіб в ТОНП.

Чи є в ТОНП камери відеоспостереження[21]?

— на входах у будівлю:	так ☐	ні ☐
— у вестибюлі:	так ☐	ні ☐
— у черговій частині:	так ☐	ні ☐
— у коридорах:	так ☐	ні ☐

[20] Перевіряється шляхом звірення записів про затримання осіб у Книзі прийому і здачі чергування, Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, Книзі обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини, і Журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (Додаток 3. До Чек-листа).

[21] Передбачено вимогами п. 5 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404.

1.9. **Перевірити, чи є в ТОНП приміщення для розгляду обставин щодо осіб, доставлених працівниками поліції або громадянами,[22] та Кімната для проведення слідчих дій.**

/Карта спостереження стор. 89/

Наявність та обладнання приміщень для роботи із доставленими (затриманими).

Чи є в ТОНП окрема кімната для оперативного розгляду обставин?[23]

так ☐ ні ☐

Чи є в ТОНП кімната для проведення слідчих дій[24]?

так ☐ ні ☐

[22] Розгляд обставин щодо осіб, доставлених до ОВС працівниками міліції або громадянами, проводиться працівниками добового наряду або іншим працівником за дорученням начальника ОВС чи його заступника. Розгляд обставин щодо цих осіб проводиться негайно в окремій кімнаті, яка своїм облаштуванням не пригнічує їх честь та гідність, але не більше трьох годин із моменту доставляння до чергової частини.
З цією метою може використовуватись Кімната для проведення слідчих дій або приймальня громадян. (Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затверджене наказом МВС від 18.12.2003, № 1561/ /п. 5 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404)

[23] Вимоги п. 6.6.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС України від 28.04.2009, № 181.

[24] Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затверджене наказом МВС від 18.12.2003, № 1561; п. 5 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404.

1.7.1. Облаштування кімнат для проведення слідчих дій:

№	Найменування обладнання	Наявність (так/ні)
	Тривожна кнопка	
	Камера відеоспостереження із забезпеченням архівації відеоінформації не менше одного місяця	
	Поляризоване скло	
	Стіл – 1	
	Стільці – 4	
	Шафа, змонтована вздовж однієї стіни з відділеннями для сейфів, одягу, юридичної та додаткової літератури –1	
	Сейф – 1	
	ПЕОЕМ у комплекті з принтером – 1	
	Телефонний апарат внутрішньої АТС – 1	
	Телефонний апарат прямого зв'язку з оперативним черговим –1	
	Бібліотечка літератури. **Юридична література:**	
	Закон України «Про Національну поліцію»	
	Закон України "Про прокуратуру"	
	Закон України "Про попереднє ув'язнення"	
	Кодекси України (Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Цивільний, Цивільний процесуальний кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення)	
	засоби фіксації (засоби аудіо -, відеозапису)	
	довідкова література:	
	Карти України, АР Крим чи області, міста, району	
	Розклад руху поїздів, літаків, міжміських автобусів та водного транспорту	
	Телефонні довідники	

Після обходу усіх кабінетів опитати 3-5 працівників ТОНП з питань дотримання прав людини та заборони катувань, пересвідчитись, що у посадових інструкціях працівників ТОНП зазначений пункт, що закріплює заборону катувань.

/Карта спостереження стор. 91/

Рівень підготовки персоналу з питань прав людини та заборони катувань.

1.8.1. Опитати персонал ТОНП щодо знань з питань заборони катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність поводження або покарання, та оцінити рівень обізнаності працівників: добре / задовільно / незадовільно

Рекомендовано перевіряти знання персоналу щодо змісту[25]:

- ст. 3 Конвенції з прав людини та основоположних свобод;
- ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р.);
- Конституції України, зокрема статті 28. Кожен має право на повагу до його гідності (ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню);
- Загальної декларації прав людини (10.12.1948);
- Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950/1997);
- Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання (2002/2006);

ПІБ,посада_____
ПІБ,посада_____
ПІБ,посада_____
ПІБ,посада_____

[25] Вимоги ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р.)

1.8.2. Чи є у посадових інструкціях працівників ТОНП (оперативних працівників, слідчих, оперативного чергового) пункти про заборону катувань[26]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Перевірити Книгу скарг і пропозицій[27].

КНИГА
скарг і пропозицій

_____
(назва органу внутрішніх справ)

Розпочато "____" _____ 20___ року
Закінчено "____" _____ 20___ року

Інвентарний N _____

ЗМІСТ
скарги або пропозиції

_____

Підпис _____
Прізвище, ім'я та по батькові _____
Місце проживання заявника _____
Номери службового й домашнього телефонів _____

"____"_____200__ року

Результати перевірки та вжиті заходи

_____

Заявникові повідомлено про результати перевірки та ужиті заходи_____
(хто, коли повідомив, вихідний N та дата відповіді)

Перевірку провів _____
(посада, звання, прізвище, підпис)
"____"_____200__року
Начальник ГУМВС, УМВС
Начальник міськрайлінорган

[26] Вимоги ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р).

[27] Додаток 9 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

1.9.1. Чи відповідає формат Книги встановленому зразку?
так ☐ ні ☐

1.9.2. Чи забезпечений вільний (без дозволу чергового, постового) доступ до Книги?[28]
так ☐ ні ☐

1.9.3. Чи розглядаються записані до Книги звернення громадян протягом місяця?[29]
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

1.9.4. Чи проставляються у Книзі відмітки про направлення відповіді заявникам?
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

1.9.5. Чи є у Книзі заяви та повідомлення про злочини чи інші події?
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

1.9.6. Чи внесено до Журналу Єдиного обліку відомості про злочини та події, які зазначені в Книзі скарг та пропозицій?
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

[28] Вимоги п.6.2 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[29] Закон України "Про звернення громадян".

Огляд кімнат для затриманих та доставлених чергової частини ТОНП

Зайти по черзі до усіх кімнат для затриманих та доставлених чергової частини територіального органу Національної поліції України.

Щодо кожної особи, яка утримується в КЗД, перевірити **наявність законних підстав утримання в КЗД** (у наявності повинен бути один із документів):

- протокол затримання особи за вчинення адміністративного правопорушення;
- протокол затримання особи за підозрою у вчиненні злочину;
- ухвала суду на затримання з метою приводу;
- записати отримані відомості до карти спостереження.

2. ДОТРИМАННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ[30]

/Карта спостереження с. 95/

Інформація про осіб, які утримуються в КЗД на момент візиту, відповідно до даних Книги обліку осіб, що утримуються в КЗД чергової частини.

Категорія утримуваних	На час відвідування
Всього осіб	
затриманих в адміністративному порядку	
підданих адміністративному арешту	
затриманих за підозрою в скоєнні злочину	
узятих під варту	
засуджених	
Неповнолітніх	
затриманих в адміністративному порядку	
затриманих за підозрою в скоєнні злочину	
узятих під варту	
засуджених	
Жінок:	
затриманих в адміністративному порядку	
підданих адмінарешту	
затриманих за підозрою в скоєнні злочину	
узятих під варту	
засуджених	
Іноземців:	
затриманих в адміністративному порядку	
підданих адмінарешту	
затриманих за підозрою в скоєнні злочину	
узятих під варту	
засуджених	

[30] Конституція України (ст. 29).

2.1. **Наявність законних підстав для утримання осіб в КЗД[31].**

Чи наявні складені протоколи про адміністративне затримання, протоколи про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, або ухвали суду на затримання особи з метою приводу на кожного, хто утримується в КЗД[32]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Опитати осіб, утримуваних в КЗД (за їх згодою) без присутності працівників ТОНП з метою виявлення порушення прав затриманих.[33]

Звернути увагу на заходи безпеки під час спілкування із затриманими особами:

- з кожним затриманим спілкуватись окремо (у камері повинна перебувати лише одна затримана особа);
- заходити в камеру до затриманого мінімум удвох;
- стояти лише обличчям до затриманого, спиною до вхідних дверей;
- перебувати в камері біля вхідних дверей.

[31] Якщо під час візиту в КЗД утримуються особи.

[32] Забороняється поміщати до КЗД осіб, якщо стосовно них не складено протокол про адміністративне затримання або протокол про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину (п. 7.3 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181).

[33] За питаннями, визначеними в Додатку 5.

/Карта спостереження с. 96/

За результатами опитування затриманих зазначити наступну інформацію:

– Чи повідомлялось затриманим про підстави затримання та у вчиненні якого злочину вони підозрюються?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

– Чи застосовувалась до затриманих осіб фізична сила та спеціальні засоби?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

– Чи були підстави застосовування до затриманих осіб фізичної сили та спеціальних засобів[34]?

_____

[34] Поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом. Кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;
б) під час затримання особи;
в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;
г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;
ґ) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

Гумові та пластикові кийки застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи є на тілі затриманого ознаки фізичного впливу (садно, гематоми, подряпини тощо)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

У разі наявності описати характер тілесних ушкоджень, зафіксувати точне місце розташування (Додаток 6 до Чек-листа). Якщо затримана особа не заперечує, обов'язково сфотографувати тілесні ушкодження:_____

Чи була надана медична допомога (садно, гематоми, подряпини тощо)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи надавалась їм первинна правова допомога з боку працівників міліції (роз'яснення права мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти себе)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

б) затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського;

в) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

3) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

Чи було НЕГАЙНО повідомлено рідних (близьких або інших осіб за вибором затриманої особи) про її затримання та місце перебування після затримання?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи вручалась затриманим особам копія протоколу затримання із роз'ясненням процесуальних прав?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи мали затримані особи конфіденційну зустріч із адвокатом до першого допиту?

так ☐ ні ☐

Зробити фотокопію протоколів затримання або ухвали суду про затримання з метою приводу

Якщо виявлено, що в КЗД протиправно утримуються особи
За наявності таких обставин:

- Відсутні передбачені підстави поміщення особи до КЗД.
- Особі, затриманій відповідно до вимог ст. 208 КПК України, не вручено повідомлення про підозру протягом 24 годин з моменту фактичного затримання.
- Особу протягом 60 годин з моменту фактичного затримання не доставлено до суду.
- З моменту фактичного затримання особи (відповідно до вимог ст. 208 КПК) пройшло 72 години, і немає відповідної ухвали суду про утримання під вартою.

Вживаємо заходів щодо поновлення прав особи, яка без законних підстав утримується в КЗД чергової частини ТОНП:

1. Зафіксувати усі можливі відомості щодо особи, яка утримується в КЗД (ПІБ особи, обставини затримання, свідків події, тощо).

2. Занотувати обставини, за яких було виявлено зазначене порушення (дату, час, ПІБ службових осіб, які на момент візиту перебували в територіальному ТОНП, тощо).
3. Терміново викликати прокурора, який здійснює нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян в цьому ТОНП та вимагати поновлення прав особи, яка протиправно утримується в кімнаті для затриманих та доставлених чергової частини ТОНП.
4. Вимагати від оперативного чергового, службової особи, відповідальної за перебування затриманих, вжити заходів щодо звільнення особи, яка без законних підстав утримується в КЗД.
5. Повідомити про виявлене порушення та вжиті заходи Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Оглянути Книгу обліку осіб, які поміщені до Кімнати для затриманих та доставлених чергової частини.[35]

/Карта спостереження с. 99/

2.1. **Перевірити книгу обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини[36]:**

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата та місце народження	Поштова адреса місця проживання, реєстрації, серія та номер документа, що посвідчує особу, ким і коли виданий	Місце роботи (навчання), посада	Час, місце, обставини скоєння правопорушення, стаття КУпАП	Ким затриманий (посада, прізвище), номер протоколу про адміністративне затримання	Дата і час поміщення до кімнати затриманих та доставлених	Дата і час звільнення з кімнати затриманих та доставлених	Ужиті заходи (куди направлено, доставлено особу)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Чи відповідає Книга встановленій формі?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи усі графи Книги заповнюються в повному обсязі?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[35] Передбачена додатком 18 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181). У цю Книгу заносяться відомості щодо осіб, які були затримані та поміщені до Кімнати для затриманих та доставлених чергової частини на підставі документів, що засвідчують їхню особу, та протоколу про адміністративне затримання.

[36] Передбачена додатком 18 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181. У цю Книгу заносять відомості щодо осіб, яких було затримано та поміщено до Кімнати для затриманих та доставлених чергової частини на підставі документів, що засвідчують їхню особу, та протоколу про адміністративне затримання.

Якщо виявлено записи про затримання особи за вчинення адміністративного правопорушення і вона перебуває в КЗД більше трьох годин, перевірити наявність повідомлень прокурора.[37] Чи є такі повідомлення?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Виписати із Книги прізвища трьох останніх затриманих, та перевірити належність обліку їх перебування в ТОНП та своєчасність надання правової допомоги.

За трьома останніми прізвищами осіб, що записані в **Книзі обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини**, перевірити чи є записи про них:

У Журналі обліку доставлених відвідувачів та запрошених:

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

У Журналі інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги:

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[37] ч. 2 ст. 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

3. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПІД ЧАС ЗАТРИМАННЯ ОСІБ ЗА ПІДОЗРОЮ У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНУ БЕЗ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ, СУДУ

Чи дотримуються вимоги процесуального законодавства під час затримання осіб за підозрою у вчинені злочину без ухвали слідчого, суду?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

3.1. **Перевірити протоколи затримання осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину.**

Звірити час затримання особи, зазначений в протоколі затримання, та час, коли було вчинено злочин за підозрою у вчиненні якого було затримано особу. Чи виконані вимоги п. 1, 2 ст. 208 КПК України, а саме: Чи було здійснено затримання особи без ухвали слідчого судді, суду під час вчинення злочину, або щойно після вчинення злочину, за який особу було затримано?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

ПРОТОКОЛ
затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину

м. Київ 09 грудня 2014 року

Слідчий СВ 2-го ВМ Шевченківського РУ ГУМВС України в м. Києві лейтенант міліції ., 09 грудня 2014 року о 22 годині 00 хвилин (фактичний час затримання 17 год. 20 хв.) в приміщенні СВ Шевченківського РУ ГУМВС України в м. Києві, в присутності захисника відповідно до ст. 40, 104, 131, 132, 208-211, 213 КПК України затримав особу, підозрювану у вчиненні злочину:

1. Прізвище, ім'я, по батькові
2. Рік, місяць і день народження
3. Місце народження Одеська область, Разделянський район, с. Щербанка.
4. Громадянство України
5. Національність українець
6. Освіта і спеціальність середня-спеціальна
7. Сімейний стан не одружений
8. Місце роботи, посада не працює
9. Місце проживання: зареєстрований за адресою Одеська область, і проживає за адресою:
10. Відомості про судимість судимий раз 08.10.1999 року Приморським районний суд м. Одеси, за ч. 3 ст. 142 КК України (редакція 1960 року), до 7-и років позбавлення волі, 23.08.2005 року Приморським районним судом м. Одеси, за ч. 2 ст. 186 КК України, до 4 років позбавлення волі, в 2009 році Приморським районним судом м. Одеси, за ч. 2 ст. 186 КК України, 4 роки 1 місяць позбавлення волі.
11. Паспорт або інших документів особу засвідчено

Підстави затримання:

1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення;

2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

В ході досудового слідства встановлено, що 23 жовтня 2014 року близько 20 години 30 хвилин за адресою: м. Київ, вул. А , невстановлені особи, умисно, здійснили напад у відношенні ., з метою заволодіння чужим майном, із застосуванням насильства, що є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, поєднаний з проникненням у житло, де заволоділи чужим майно

2014 23 16

Приклад протиправного затримання особи без ухвали слідчого судді, суду

Злочин, за який було затримано особу, вчинений 23.10.2014.

Затримання особи, підозрюваної у вчиненні цього злочину, без ухвали слідчого судді, суду відбулось 09.12.2014 *(більше ніж через півтора місяці після вчинення злочину)*.

Підстава затримання в протоколі зазначена:

"Якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа ЩОЙНО *вчинила злочин".*

/Карта спостереження с. 102/

3.1.1. Чи виконані вимоги п. 5 ст. 208 КПК України, а саме:

Чи було зазначено в протоколі затримання особи за підозрою у вчиненні злочину місце та час фактичного затримання (відповідно до вимог ст. 209 КПК України)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

3.1.2. Чи відповідає зазначений в протоколі час фактичним обставинам?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

3.1.3. Чи вручалась затриманим особам копія протоколу затримання із роз'ясненням процесуальних прав[38]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[38] Про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, складають протокол. Копію протоколу негайно під розпис вручають затриманому, а також надсилають прокурору (п. 5, ст. 208 КПК України).

У разі виявлення порушення вимог щодо порядку затримання осіб без ухвали слідчого судді, суду (затримання через тривалий час після злочину) по кожному факту витребувати та зробити копії (фотокопії) таких документів:

- витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР);
- про підозру;
- слідчого до суду про обрання запобіжного заходу;
- слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу;
- з АРМОР.

Копії зазначених документів передати до відділу Спеціальних проваджень Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

3.2. **Дотримання конституційного права на негайне повідомлення рідних про затримання та місце перебування особи[39].**

3.2.1. Чи здійснене негайне повідомлення рідних (інших осіб) про затримання та місце перебування затриманих осіб?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

3.2.2. Через який проміжок часу після фактичного затримання, затримані змогли здійснити таке сповіщення або таке сповіщення зробила особа, що здійснила затримання?

до 10 хв. ☐ від 10 до 30 хв. ☐

від 30 до 60 хв. ☐ більше 60 хв. ☐

[39] Конититуція України, ст. 29. Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого. КПК України п.3., ст. 12; п.1., ст. 213.

4. ДОТРИМАННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ

Зафіксувати інформацію, отриману під час опитування затриманих осіб:

- Чи надавалась їм первинна правова допомога з боку працівників поліції (роз'яснення права мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти себе тощо)?
- Чи мали затримані особи конфіденційну зустріч із адвокатом до першого допиту?

/Карта спостереження с. 104/

Чи є затримані в КЗД на час моніторингового візиту?
так ☐ __осіб ні ☐

Зазначити інформацію, отриману під час опитування затриманих осіб:

4.1. Чи надається затриманим первинна правова допомога[40]?
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

4.2. Чи надається затриманим вторинна правова допомога[41]?
так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[40] Первинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у разі їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. /ст. 7 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»/

[41] Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

4.3. Чи мали затримані за підозрою у вчиненні злочину особи конфіденційну зустріч із адвокатом до першого допиту[42]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

4.4. Перевірити Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим[43].

N з/п	Прізвище, ім'я, по батькові затриманого (якщо вони відомі)	Дата, час та підстави затримання	Точне місцезнаходження місця для побачення адвоката із затриманою особою, телефон	Дата і час повідомлення центру з надання допомоги	Хто повідомив (П.І.Б., посада, телефон та найменування підрозділу)	Хто прийняв повідомлення (П.І.Б. працівника)	Дата і час прибуття адвоката	Приміти
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Перевірити здійснення в ТОНП щоквартальної звірки відомостей про прибуття адвокатів Центру з надання правової допомоги затри- маним[44]. Отримати у відповідальної особи копію матеріалів останньої щоквартальної звірки.

---

1) захист;
2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
3) складення документів процесуального характеру. /ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»/

[42] Кримінальний процесуальний кодекс України, стаття 42 (права підозрюваного, обвинуваченого).

[43] У Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим заносять відомості щодо всіх без винятку осіб, які затримані працівниками міліції. Форма визначена додатком 15 до Інструкції, затвердженої наказом МВС. від 28.04.2009 № 181.

[44] Додаток 3.

Чи відповідає форма Журналу встановленого зразка?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи є в Журналі пояснення щодо його ведення?

так ☐ ні ☐

Чи усі графи Журналу заповнені належною інформацією відповідно до заголовків таблиць?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

Чи дотримуються вимоги щодо негайності оповіщення Центру після фактичного затримання осіб?

так ☐ ні ☐

Зазначити інформацію про виявлені порушення із уточненням кожного випадку[45], де розбіжність часу затримання (графа 2) та часу повідомлення Центру (графа 5) перевищує 30 хв.: _____

Чи дотримуються вимоги щодо граничного часу прибуття адвоката Центру?

так ☐ ні ☐

_____

Зазначити інформацію про виявлені порушення із уточненням кожного випадку неприбуття адвоката або прибуття через час більше 2-х годин після оповіщення Центру: _____

Чи фіксується у Журналі інформація про час завершення надання правової допомоги адвокатом Центру?

_____

45 Записати прізвища осіб щодо яких не було дотримано вимоги негайності повідомлення Центру.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:[46]_____
_____

У разі наявності записів про відмову від адвоката, з'ясувати, чи була така відмова оформлена в присутності адвоката[47]:

записи відсутні ☐ так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

Чи відповідає інформація про час затримання особи, зазначений у Журналі, запису у протоколі затримання і фактичному часу затримання, як того вимагає ст. 209 КПК України?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[46] Записати прізвища осіб щодо яких не було дотримано зазначених вимог.

[47] Відмова від захисника або його заміна повинна відбуватися виключно в присутності захисника після надання можливості для конфіденційного спілкування. Така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії (стаття 54 Кримінального процесуального кодексу України).

Приклад порушення права на захист
(на вторинну правову допомогу).

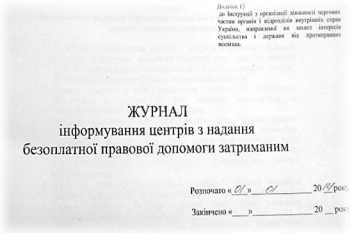

Додаток 15
до Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань

ЖУРНАЛ
інформування центрів з надання
безоплатної правової допомоги затриманим

Розпочато «01» 01 2014 року
Закінчено «___» _____ 20__ року

Див. запис від № 3.
Особу було затримано 22.01.14 о 14.00, а сповіщення Центру правової допомоги здійснено о 19.35 (через 5 годин 35 хв. після затримання).
Відмітки про прибуття адвоката взагалі немає.

Перевірити здійснення в ТОНП щоквартальної звірки відомостей про прибуття адвокатів Центру з надання правової допомоги затриманим. Отримати у відповідальної особи копію матеріалів останньої щоквартальної звірки.

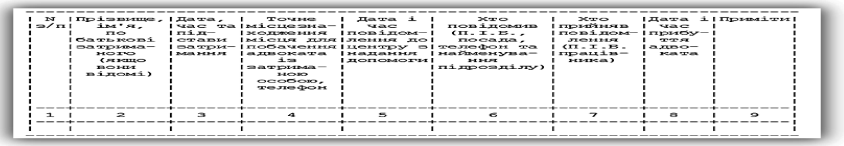

N з/п	Прізвище, ім'я, по батькові затриманого (якщо воно відоме)	Дата, час та підстави затримання	Точне місцезнаходження; місця для побачення з адвокатом затриманої особи, телефон	Дата і час повідомлення до центру о наданні допомоги	Хто повідомив (П. І. Б., посада, телефон за найменуванням підрозділу)	Хто прийняв повідомлення (П. І. Б. працівника)	Дата і час прибуття адвоката	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9

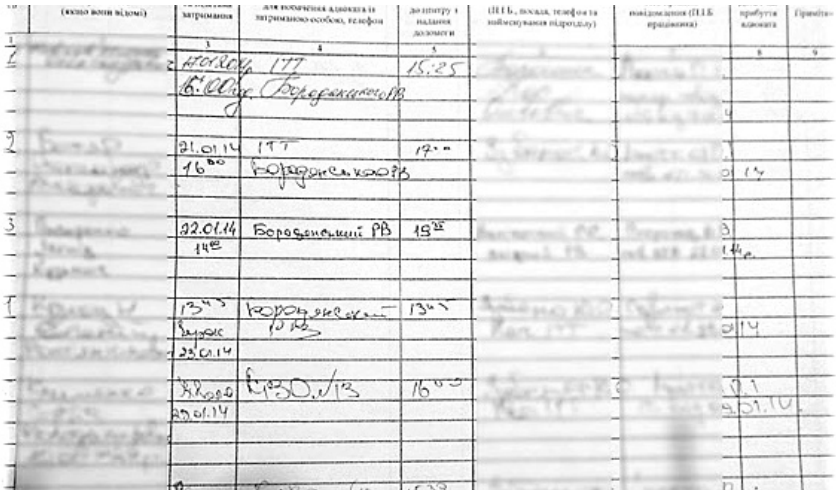

(якщо воно відоме)	затримання	для побачення адвоката із затриманою особою, телефон	до центру з надання допомоги	(П.І.Б., посада, телефон та найменування підрозділу)	повідомлення (П.І.Б. працівника)	прибуття адвоката	Примітки
1	3	4	5	6	7	8	9
	22.01.14 16:00	177 Бородянський РВ	15:25				
	21.01.14 16:00	177 Бородянський РВ	17:-			01.14	
	22.01.14 14:00	Бородянський РВ	15:00			14:-	
	13:45 Буров 22.01.14	Бородянський РВ	13:47			01.14	
	22.01.14	КПЗ № 13	16:00			01.1	
	22.01.14					22.01.14	

/Карта спостереження с. 105/

4.4. Чи є в ТОНП матеріали останньої щоквартальної звірки із Центром про кількість випадків затримання осіб та кількість випадків неприбуття або несвоєчасного прибуття адвокатів[48]?

так ☐ ні ☐

Зазначити дату проведення останньої звірки
“____” _____201__ року.

4.5. Чи є в наявності пам’ятки для затриманих осіб у черговій частині та у осіб, які утримуються в КЗД[49]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

4.6. Чи ставлять затримані власноручно підписи про отримання пам’ятки у протоколах про адміністративне затримання?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

4.7. Оцінити ефективність надання правової допомоги адвокатів.

Опитати осіб, котрі утримуються в КЗД, за переліком питань, зазначених у Додатку 7.

[48] Відповідно до вимог п. 10. Порядку, затвердженого постановою КМУ від 28.12.2011, № 1363, повинні проводитись відповідні звірки.

[49] Визначені додатком 18 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

5. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ІЗОЛЯЦІЇ ЩОДО ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ

Чи дотримано вимоги ізоляції окремих категорій осіб?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Під час особистого опитування осіб, що перебувають в одній камері, зафіксувати випадки порушення вимог ізоляції (коли в одній камері одночасно перебувають особи визначених категорій).

Окремо повинні утримуватися[50]:

- чоловіки та жінки;
- неповнолітні та дорослі;
- взяті під варту співробітники кадрового складу розвідувальних органів України та інші особи, які перебувають під вартою;
- особи, яких вперше притягнуто до кримінальної відповідальності, та особи, які раніше притягалися до кримінальної відповідальності;
- особи, які раніше відбували покарання в місцях позбавлення волі, та особи, які не перебували в місцях позбавлення волі;
- особи, обвинувачені або підозрювані у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів, та інші особи, які перебувають під вартою;
- особи, обвинувачені або підозрювані у вчиненні злочинів проти основ національної безпеки України, та (як правило) інші особи, які перебувають під вартою;

[50] Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями, п.8., ст. 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

- особи, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, ТОНП, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Державній кримінально-виконавчій службі України та в суді, та інші особи, які перебувають під вартою;
- засуджені та особи, які перебувають під вартою;
- іноземні громадяни та особи без громадянства окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;
- особи, підозрювані або обвинувачувані у вчиненні злочинів, відповідальність за які передбачена статтями 173-177, 200-235 Кримінального кодексу України, та інші особи, які перебувають під вартою.

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я, МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ.[51]

Необхідно перевірити:

1. Організацію надання екстреної медичної допомоги (хто і яким чином викликає швидку медичну допомогу, скільки часу потрібно на її прибуття тощо)[52].
2. Організацію надання домедичної допомоги[53] (чи призначено осіб, відповідальних за надання домедичної допомоги утримуваним, їх відповідна підготовка тощо).
3. Наявність медичного інвентарю і лікувальних засобів для надання домедичної допомоги, строк придатності до використання (перевірити аптечки за переліком, зазначеним у Чек-листі).
4. Чи виконуються рекомендації лікарів, зазначені у Журналі реєстрації надання медичної допомоги особам, які утримуються в черговій частині, та інші.
5. Дотримання прав вразливих груп[54] щодо забезпечення безперервності лікування.

[51] Конституція України (стаття 49).

[52] Опитати оперативного чергового: яким чином він буде діяти, якщо виникне потреба надання домедичної або екстреної медичної допомоги?

[53] Домедична допомога — невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та, відповідно до закону, зобов'язані здійснювати такі дії та заходи (Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я", стаття 3).

[54] Особи, що потребують замісної підтримувальної терапії/антиретровірусної терапії (ЗПТ/АРТ).

/Карта спостереження с. 111/

6.1. **Організація надання екстреної медичної допомоги.**

6.1.1. Місцезнаходження пункту базування бригади екстреної медичної допомоги: _____

6.1.2. Яким чином відбувається виклик екстреної медичної допомоги?

за телефоном ☐ іншим чином ☐

6.1.3. Який час прибуття бригади екстреної медичної допомоги після виклику[55]?

до 10 (+10) хв. в містах так ☐ ні ☐

до 20 (+10) хв. поза містами так ☐ ні ☐

6.2. **Організація надання домедичної допомоги[56].**

6.2.1. Чи є в ТОНП наказ про призначення осіб, відповідальних за надання домедичної допомоги утримуваним?

так ☐ ні ☐

6.2.2. Чи є у призначених осіб сертифікат про підготовку немедичного працівника з надання першої невідкладної медичної допомоги?

так ☐ ні ☐

[55] Постанова КМУ від 21.11.2012, № 119 «Про норматив прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події».

[56] Домедична допомога — невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та, відповідно до закону, зобов'язані здійснювати такі дії та заходи (Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», стаття 3).

6.2.3. Наявність медичного інвентаря і лікувальних засобів для надання домедичної допомоги, а саме[57]:

так ☐ ні ☐ частково ☐

Лампа кварцова (не менше двох) [58]	так	ні
Протипедикульозна укладка		
Кількість відповідає нормі (1 на 3 кімнати)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
А. Укладка для оглядів на педикульоз:		
- настільна лампа;	так	ні
- лупа;	так	ні
- густий гребінець;	так	ні
- дезрозчин (для замочування гребня).	так	ні
Б. Укладка для проведення протипедикульозних обробок:		
- клейончастий або полотняний мішок для збору речей хворого;	так	ні
- оцинковане відро або лоток для спалювання волосся;	так	ні
- клейончаста пелерина;	так	ні
- гумові рукавиці - дві пари;	так	ні
- ножиці;	так	ні
- густий гребінець;	так	ні
- машинка для стрижки волосся;	так	ні
- спиртівка;	так	ні
- косинка (3 шт.);	так	ні
- вата пакет 100 г,	так	ні
- столовий оцет або оцтова кислота (5-10%) 200 г;	так	ні
- інсектициди для обробки людини, білизни та приміщень (використання даних препаратів здійснюється згідно з інструкціями, затвердженими МОЗ).	так	ні

[57] Норма № 2, затверджена наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

[58] Вимоги п.4 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404.

Аптечка ВІЛ/СНІД		
Кількість відповідає нормі (2 комплекти)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
Перелік аптечки для надання термінової медичної допомоги з метою профілактики зараження ВІЛ/СНІДом:		
- напальчники із розрахунку 1-2 на кожного працівника;	так	ні
- лейкопластир - 1 котушка;	так	ні
- ножиці —1 од.;	так	ні
- розфасовка перманганат калію по 0,05 г - 3 од.;	так	ні
- однолітрова ємкість для розведення перманганату калію - 1;	так	ні
- спирт етиловий 70 % 50 мл. - 1 фл;	так	ні
- тюбик-крапельниця з 30 % розчином альбуциду - 2 од;	так	ні
- 5 % спиртовий розчин йоду 10 мл - 1 фл.;	так	ні
- 3 % розчин перекису водню 40 мл —1 фл.;	так	ні
- рукавички гумові - 3 пари;	так	ні
- ємкість для розведення деззасобів - 1 од;	так	ні
- розфасовка деззасобів (хлорамін 30 г та хлорцин 30 г) по 3 одиниці кожної зберігається окремо.	так	ні
Універсальна аптечка		
Кількість відповідає нормі (1шт./одна камера)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
Перелік універсальної медичної аптечки		
1. Засоби для зупинки кровотечі, накладання пов'язок при травмах:		
- джгут для зупинки кровотечі - 1 од.;	так	ні
- бинт стерильний 5х10 см - 1 од.;	так	ні
- серветки з хлоргексидином № 1 - 2 од.;	так	ні
- серветки кровоспинні з фурагіном № 1 - 2 од.;	так	ні
- пакет перев'язочний стерильний - 1 од.;	так	ні

- лейкопластир у рулоні 5м х 5 см - 1 од.;	так	ні
- пластир бактерицидний - 4 од.;	так	ні
- косинка медична перев'язна (50х50) - 3 од.;	так	ні
- "Медичний маячок" - 1 од.		
2. Антисептичні засоби:		
- розчин йоду 5% 10 мл. - 1 фл.		
3. Знеболюючі та серцеві засоби:		
- буторфанол-тартрат 0,2 % - 1 мл, у шприц-тюбику - 2од.;		
- нітрогліцерин у пігулках. № 40, 1% (0.0005) - 1 од.		
3. Додаткові засоби:		
- ножиці з тупими кінцями - 1 од.;	так	ні
- рукавички медичні № 8 - 1 пара.;	так	ні
- плівка (клапан) для проведення штучної вентиляції легень - 1 од.;	так	ні
- сульфацил натрію 20 % 1 мл, у тюбик-кап. № 2 - 1 од.;	так	ні
- булавки англійські - 6 од.;	так	ні
- інструкція про користування засобами аптечки - 1 од.;	так	ні
- футляр для аптечки - 1 од.	так	ні
Поповнення або заміна компонентів аптечки здійснюється у мірі їх використання або у зв'язку з закінченням термінів придатності	так	ні

6.2.4. Перевірити Журнал реєстрації надання медичної допомоги особам, які утримуються в черговій частині[59].

[59] Журнал, призначений для реєстрації оперативними черговими надання медичної допомоги особам, які доставлені до чергової частини або утримуються в кімнатах затриманих та доставлених. Передбачений додатком 16 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові, рік народження	Дата поміщення до КЗД	Скарги	Виявлено під час обстеження	Час виклику і прибуття медичної допомоги	Характер наданої медичної допомоги	Рекомендації лікарів	Ужиті заходи	Протипоказання щодо утримання	Підпис лікаря
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Чи відповідає форма Журналу встановленому зразку?

так ☐ ні ☐

Записати відомості із Журналу (з початку року):
– виявлено травмованих - ___ , зареєстровано до ЖЄО[60] - ___
кількість викликів швидкої медичної допомоги - ___
Чи виконуються рекомендацій лікарів про додаткове обстеження?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

6.3. **Дотримання прав вразливих груп на безперервне лікування[61].**

6.3.1. Чи є в черговій частині Перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія?[62]

так ☐ ні ☐

[60] Журнал Єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події. Передбачений Додатком 2 до Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1377.

[61] Особи, що потребують замісної підтримувальної терапії/антиретровірусної терапії (ЗПТ/АРТ).

[62] Додаток 1 до Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, МЮ, ДСКН від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

6.3.2. Чи знає оперативний черговий порядок дій під час доставляння до ТОНП особи, яка перебуває на обліку ЗПТ/АРТ (потребує замісної підтримувальної терапії, або антиретровірусної терапії)?

6.3.3. Кількість осіб, які отримували ЗПТ під час утримування в ТОНП з початку року[63] - _____.

6.3.4. Чи є записи про доставлених осіб, які потребують прийому ЗПТ, у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених[64]?

так ☐ ні ☐

6.3.5. Чи доповів оперативний черговий протягом трьох годин начальнику ТОНП про перебування затриманого, який потребує отримання ЗПТ?

так ☐ ні ☐

6.3.6. Чи проінформував черговий по телефону керівника найближчого за місцезнаходженням ЗОЗ[65] про перебування затриманого, який потребує отримання ЗПТ, консультації лікаря-нарколога?

так ☐ ні ☐

6.3.7. Чи є у Журналі реєстрації надання медичної допомоги

---

[63] Передбачено вимогами Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

[64] Вимоги про даний запис визначені п. 3.1.1 Порядку, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156, п. 3.4, 3.5 та додатки 3, 4 до Порядку, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

[65] Згідно з Переліком закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія, наведеним у додатку 1.

особам, які утримуються в черговій частині, записи про кожний факт надання медичної допомоги (медичного огляду)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Висновок про стан забезпечення права ув'язнених осіб на охорону здоров'я і медичну допомогу (надається після узгодження з лікарями НПМ):

так ☐ ні ☐ частково ☐

Незабезпечення права ув'язнених осіб на охорону здоров'я і медичну допомогу слід відносити до катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження та покарання.

Якщо під час візиту до органу Національної поліції, в КЗД чергової частини жодна особа не тримається, перевірка проводиться в тому ж порядку, окрім інтерв'ю з затриманими особами.

Дослідження дотримання прав осіб в органі Національної поліції проводиться за допомогою аналізу записів Книги обліку осіб, поміщених до КЗД, або відповідно до записів Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (щодо осіб доставлених до ТОНП).

Обираються 3-5 осіб, які були затримані раніше, і проводиться перевірка дотримання їхніх прав. Зокрема, дотримання права на вторинну правову допомогу можна завжди перевірити по записам Журналу інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим.

7. УМОВИ ТРИМАННЯ ЗАТРИМАНИХ ОСІБ В КІМНАТАХ ДЛЯ ЗАТРИМАНИХ ТА ДОСТАВЛЕНИХ ЧЕРГОВОЇ ЧАСТИНИ ТОНП.

Оглянути усі кімнати для затриманих та доставлених чергової частини ТОНП. Отримані результати занести до чек-листа.

/Карта спостереження с. 118/

7.1. **Кількість кімнат для затриманих і доставлених при черговій частині ТОНП[66]:**

- кількість кімнат_____.
- передбачена загальна місткість _____ осіб (по кількості ліжок).

Чи розташовані кімнати на 1-му поверсі?

так ☐ ні ☐

7.1. **Умови утримання в кімнатах для затриманих і доставлених[67]:**

	Кімната №		
	1	2	3
Місткість кімнати (вираховується по кількості койок)			

[66] Має бути не менше 3-х кімнат, розташованих на 1-у поверсі — п.7.1.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[67] Не можна використовувати для утримання затриманих осіб камери відстань між стінами яких менше двох метрів, висота менша за 2,5 метрів і загальна площа яких менша за 7 кв. м. (п. 43 Другої Загальної доповіді [CPT/INºf(92)3]).

Розміри кімнати:			
- довжина кімнати (м)			
- ширина кімнати (м)			
- висота кімнати (м)			
- загальна площа кімнати ($м^2$)			
Розміри санітарного вузла:			
- висота стінок санітарного вузла (м)			
- довжина санітарного вузла (м)			
- ширина санітарного вузла (м)			
- загальна площа санітарного вузла ($м^2$)			
- загальна площа на 1 особу у кімнаті (без врахування площі санвузла у $м^2$)			
Облаштування санвузла:			
- наявність унітазу (клозетна чаша) зі змивним напівавтоматичним краном (так/ні)			
- відгородженість унітазу перегородкою[68] (так/ні)			
- наявність дверцят на перегородці[69] (так/ні)			
- наявність умивальника (так/ні)			
Освітлення[70]:			
- наявність вікна (так/ні)			

[68] Передбачено вимогами п. 19.3 Європейських пенітенціарних правил.

[69] Передбачено вимогами п. 19.3 Європейських пенітенціарних правил.

[70] Відповідно до п. 4.4.5 ВБН В.2.2-1-2006, освітленість кімнат затриманих і доставлених повинна дорівнювати 100 лк у разі застосування світильників з люмінесцентними лампами та 150 лк — у разі застосування світильників з лампами розжарювання.

- площа вікна[71] (м^2)			
- оцінний рівень освітлення[72] (достатній/недостатній або показ за приладом)			
- наявність штучного освітлення (так/ні)			
- оцінний рівень штучного освітлення[73] (достатній/недостатній або показ за приладом)			
Вентилювання та опалювання:			
- можливість відчиняти вікно або кватирку із середини кімнати (так/ні)			
- наявність припливно-витяжної вентиляції (так/ні)			
- наявність примусової механічної вентиляції (так/ні)			
- наявність системи опалювання камери (так/ні)			
Облаштування приміщення:			
- наявність ліжка (так/ні)			
— відповідність розміру ліжка[74] (так/ні)			
- наявність дошки на стіні біля ліжка (так/ні)			
- наявність камери відеоспостереження (так/ні)			
- наявність кнопки виклику чергового[75] (так/ні)			

[71] Відповідно до п. 2.2.5 ВБН В.2.2-1-2006, природне освітлення в кімнатах затриманих і доставлених слід приймати згідно з вимогами ДБН В 2.5-28-2006. При цьому відношення площі світлових прорізів до площі підлоги повинно бути не менш 1:8. Нормативне значення коефіцієнта природного освітлення (КПО) при боковому освітленні слід приймати за 0,5.

[72] Чи можна на відстані витягнутої руки читати текст.

[73] Чи можна на відстані витягнутої руки читати текст.

[74] Має бути 1,9 х 0,7 м.

[75] Передбачена вимогами п. 2с Європейських пенітенціарних правил.

- доступ до питної води[76] (так/ні)			
Постільні речі для кожного затриманого[77]:			
- наявність матраца (так/ні)			
- наявність ковдри (так/ні)			
- наявність подушки (так/ні)			
- наявність простирадла[78] (так/ні)			
- наявність наволочки (так/ні)			
- наявність рушника (так/ні)			
Зношеність та стан постільних речей (із зазначенням, які саме речі перебувають у незадовільному стані): задов./незадов.			
Загальний висновок щодо забезпечення постільними речами (забезпечено / частково / не забезпечено).			
Забезпечення посудом[79]:			
- миска/тарілка для першої страви (так/ні)			
- миска/тарілка для другої страви (так/ні)			
- кружка (так/ні)			
- ложка (так/ні)			
- матеріал, з якого виготовлено посуд (пластик / метал / емальований метал)			
- стан посуду (із зазначенням, який саме посуд перебуває у незадовільному стані) задов./незадов.			
Загальний висновок щодо забезпечення посудом (забезпечено / частково / не забезпечено)			

[76] Передбачено вимогами п.20.2 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями.

[77] Норма № 1, затверджена наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

[78] Повинно бути 2 шт.

[79] Передбачено нормою № 1, затверджено наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

Перевірити дотримання права на приватність осіб, що утримуються в кімнаті для затриманих та доставлених чергової частини.

Перевірити, чи обладнано санітарний вузол кабіною з дверима і чи дозволяє таке обладнання усамітнитися. Перевірити зону огляду камери відеоспостереження, чи потрапляє до неї санітарний вузол.

/Карта спостереження с. 121/

7.1. **Дотримання права на приватність.**

дотримується ☐ не дотримується ☐

7.1.1. Чи інформуються затримані про ведення відеоспостереження в КЗД?

так ☐ ні ☐

7.1.2. Чи включає огляд відеокамери санітарний вузол?

так ☐ ні ☐

7.1.3. Чи облаштовано в КЗД кабінку санітарного вузлу із дверима?

так ☐ ні ☐

Забезпечення харчуванням

Відповідно до вимог п. 6.7.3 Інструкції "Про організацію діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань", затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181, особи, які утримуються в КЗД більше 3 годин, повинні забезпечуватись гарячим харчуванням (сніданок — з 07.00 до 08.00, обід — з 13.00 до 14.00, вечеря — з 19.00 до 20.00) за нормами добового забезпечення продуктами харчування, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.92, № 336 "Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Міністерства внутрішніх справ" (із змінами).

/Карта спостереження с. 121/

7.1. **Забезпечення харчуванням.**

забезпечено ☐ частково забезпечено ☐ не забезпечено ☐

7.1.1. Наявність договору на харчування:

так ☐ ні ☐

7.1.2. Наявність накладних на видачу їжі:

так ☐ ні ☐

ЗАВЕРШАЛЬНА ЧАСТИНА ВІЗИТУ

1. Підсумкова зустріч із керівництвом ТОНП України:
   - Старший групи та всі члени групи, які брали участь у здійсненні візиту, інформують керівника ТОНП (відповідальну особу) про усі недоліки та порушення, які були виявлені під час моніторингу. Надають попередні рекомендації щодо їх усунення. До того ж, старший групи зазначає, що після детального аналізу, отриманої під час візиту інформації (копій документів, фотографій тощо), можуть бути виявлені додаткові порушення та недоліки, про які буде повідомлено окремим загальним звітом.
   - Обов'язково відмітити позитивні моменти, які виявила перевірка.
   - Запитати у начальника ТОНП контактні дані: електронну адресу, на яку згодом буде надіслано повний звіт із відповідними рекомендаціями, та номер телефону для уточнення додаткової інформації за потреби.
   - Перевірити правильність записаних до Чек-листа посад, прізвищ та ініціалів осіб, які були присутні під час проведення моніторингу від керівництва ТОНП, МВС та прокуратури (якщо такі були).
   - Подякувати за співпрацю та залишити ТОНП.
2. Занести до карти спостереження час завершення моніторингу.
3. Провести підсумкову нараду складом групи:
   - Підбити підсумки візиту (враження, зауваження, пропозиції по наступних візитах).
   - Карта спостереження усіх учасників групи фотографуються старшим групи.
   - Кожний монітор залишає собі свою карту спостереження для підготовки звіту.
   - Узгодити порядок взаємодії під час підготовки релізу та остаточного звіту[80].

[80] Орієнтовні терміни:
- протягом 3 діб після завершення моніторингового візиту старший групи надає до Департаменту НПМ реліз із загальною інформацією про здійснений візит та основні позитивні та негативні моменти.
- протягом тижня після закінчення моніторингового візиту старший групи надає до Департаменту НПМ остаточний варіант звіту, підписаний усіма учасниками моніторингової групи.

РОБОТА З ОТРИМАНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ

Після завершення візиту вся інформація, отримана під час відвідування акумулюється у старшого групи (карти спостереження всіх учасників скануються або фотографуються).

Кожний монітор залишає собі свою карту спостереження з тими позиціями, які він особисто перевіряв. В подальшому кожен монітор складає пропозиції щодо надання рекомендацій керівництву ТОНП.

Для забезпечення оперативного висвітлення в засобах масової інформації відомостей про здійснений візит та його основні результати група протягом 3 робочих днів готує прес-реліз (обсяг 1-2 сторінки друкованого тексту), в якому зазначається назва місця несвободи, ключові питання, що перевірялись, і основні висновки щодо дотримання прав затриманих в рамках визначених ключових питань. У релізі обов'язково висвітлюються як позитивні, так і негативні моменти, якщо такі було вивлено в ході візиту. Зазначений реліз повинні узгодити усі учасники візиту. Остаточну редакцію перед оприлюдненням інформації на офіційному сайті Уповноваженого з прав людини, залишає за собою прес-служба Секретаріату Уповноваженого з прав людини.

Протягом тижня з моменту візиту група складає та узгоджує загальний звіт по всіх питаннях, що перевірялись, а також формулює рекомендації щодо покращення діяльності відвіданого місця несвободи. Далі зазначена інформація заноситься до онлайн бази візитів[81].

Остаточну редакцію повного звіту старший групи надсилає до Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

[81] www.npmukraine.org

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Етичний кодекс монітора[82]

1. Під час моніторингу керуватися високими моральними принципами і ставити пріоритет прав людини вище інтересів будь-якої особи, організації, партії або державної установи.
2. За будь-яких обставин дотримуватися законів України і міжнародних стандартів прав людини.
3. Працювати з повною віддачею протягом підготовки, здійснення моніторингового візиту та написання звіту.
4. Дотримуватися усіх законних вимог режиму місць відвідування. Деякі з об'єктів відвідування є режимними об'єктами, а деякі – пов'язані з утриманням хворих людей. Забезпечення охорони та догляду цих осіб, виконання режимних заходів є одними з головних завдань роботи цих установ. Члени моніторингової групи повинні чітко виконувати всі вимоги правил поведінки та не втручатися у виконання покладених на персонал установ обов'язків тощо.
5. Обережно й з усією відповідальністю ставитися до інформації, отриманої в ході візитів, і оголошувати її тільки в узагальненому вигляді і лише після узгодження із колегами по моніторингу.
6. За будь-яких обставин, не залежно від того, яку саме організацію представляє монітор, дотримуватися принципів неупередженості й об'єктивності протягом моніторингу, а також під час висвітлення результатів діяльності.
7. Не давати обіцянок приватного характеру, які виходять за межі мандату, порушують норми закону.
8. За жодних обставин монітор не повинен втручатися у хід дізнання, досудового слідства або судового розгляду.

[82] http://www.npm.org.ua/ua/literatura/etichnii-kodeks-vidviduvacha-misc-nesvobodi.htm

9. Не використовувати в особистих цілях інформацію, яку монітор отримав в ході візиту.
10. Підтримувати ефективні й професійні стосунки із представниками НПМ, які засновані на взаємній повазі й розумінні законної і рівної ролі кожного в процесі протидії катуванням та жорстокому поводженню.
11. Дотримуватися мандату НПМ та поважати представників органів влади, які підпадають під дію моніторингу.
12. Дотримуватися цього кодексу за будь-яких обставин, виходячи з переконання, що статус монітора уособлений довірою людей, права яких він/вона захищає.

Монітору заборонено брати або передавати будь-які речі особам, які утримуються в місці несвободи.

Додаток 2.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ПРАВА ОСІБ, ЯКІ ТРИМАЮТЬСЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Міжнародні нормативно-правові акти:

- Загальна декларація прав людини[83] (1948);
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод[84] (1950), ратифікована Верховною Радою України 17.07.1997;
- Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання[85] (1984), ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 26.01.1987;
- Факультативний протокол до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання[86] (2002 року), ратифікований Верховною Радою України 21.07.2006;
- Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність поводженню чи покаранню[87] (1987), ратифікована Верховною Радою України 24.01.1997;
- Європейські пенітенціарні правила[88] (2006);
- Конвенція про права дитини[89] (1989);

[83] http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_015

[84] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

[85] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_085

[86] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_f48

[87] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_068

[88] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032

[89] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021

- Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями[90] (ООН, 1957 року);
- Конвенція про права інвалідів[91] (2006);
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права[92] (1966), ратифікований Верховною Радою України 19.10.1973;
- Стандарти Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність поводженню чи покаранню (КЗК)[93];
- Звід принципів захисту всіх осіб, затриманих чи ув'язнених у будь-якій формі[94] (Резолюція 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1988 року);
- Основні принципи поводження з в'язнями[95] (Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року);
- Стандарти Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (Дванадцята загальна доповідь CPT/Inf (2002) 15)[96].

Національні нормативно-правові акти України:

- Конституція України[97];
- Кримінальний кодекс України[98];
- Кримінальний процесуальний кодекс України[99];

[90] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_212

[91] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

[92] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043

[93] http://www.cpt.coe.int/ukrainien.htm

[94] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_206

[95] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_230

[96] http://www.cpt.coe.int/lang/ukr/ukr-standards.pdf.

[97] http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

[98] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

[99] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

- Кодекс України про адміністративні правопорушення[100];
- Закон України «Про Національну поліцію»[101];
- Закон України "Про безоплатну правову допомогу"[102];
- Закон України "Про попереднє ув'язнення"[103];
- Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини"[104];
- Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві"[105];
- Закон України "Про звернення громадян"[106];
- Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні";
- Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я"[107];
- Закон України "Про доступ до публічної інформації"[108];
- Постанова Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р., № 49 "Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку";[109]
- Постанова КМУ від 28 грудня 2011 р., № 1363 "Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб"[110];

[100] http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10

[101] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19

[102] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17

[103] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3352-12

[104] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80

[105] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12

[106] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80

[107] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12

[108] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17

[109] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/49-91-%D0%BF/

[110] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D0%BF

- Державні будівельні норми України. "Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення", ДБН В.2.2-17:2006. Затверджені наказом Мінбуду від 02.11.2006 р., № 362[111].

Міжвідомчі нормативно-правові акти:

- Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156 "Про затвердження Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії"[112];
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України 5.09.2012, № 692/775/1311/5 "Про затвердження Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії"[113];
- Наказ Міністерства внутрішніх справ та Міністерства юстиції України від 26.03.2013, № 289/540/5 "Про заходи стосовно дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину та при обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час кримінального провадження"[114].

---

[111] http://goo.gl/NKGDSk

[112] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1868-12

[113] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1615-12

[114] http://umdpl.info/library-item/rozporyadzhennya-mvs-vid-31-03-2011-329-pro-dodatkovi-zahody-schodo-nedopuschennya-vypadkiv-katuvannya-ta-zhorstokoho-povodzhennya-v-diyalnosti-orhaniv-vnutrishnih-sprav/

Відомчі нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України:

- Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1377 «Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події»[115];
- Наказ МВС України від 10.10.2004, № 1177 "Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України"[116];
- Наказ МВС України від 18.12.2003, № 1561 "Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ"[117];
- Наказ МВС України від 28.04.2009, № 181 "Про організацію діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань"[118];
- Наказ МВС України від 16.09.2009, № 404 "Про забезпечення прав людини в діяльності органів внутрішніх справ України"[119];
- Наказ МВС України від 22.10.2012, № 940 "Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події та забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ України"[120];

---

[115] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15

[116] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04

[117] http://umdpl.info/library-item/nakaz-mvs-vid-18-12-2003-1561-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-kimnaty-dlya-provedennya-slidchyh-dij-ta-inshyh-zahodiv-v-orhanah-i-pidrozdilah-vnutrishnih-sprav/

[118] http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0786-09

[119] http://mvs.gov.ua/mvs/control/chv/uk/publish/printable_article/278188;

[120] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0054-13

- Наказ МВС України від 11.09.2001, № 785 "Про затвердження Інструкції про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України"[121];
- Наказ МВС України від 27.12.2006, № 1261 про введення в дію відомчих будівельних норм України: "Будинки і споруди відомча інструкція з проектування кімнат затриманих і доставлених чергових частин органів внутрішніх справ. Загальні положення та типові проектні рішення. ВБН В.2.2.-1-2006";
- Розпорядження МВС України від 31.03.11, № 329 "Про додаткові заходи щодо недопущення випадків катування та жорстокого поводження в діяльності органів внутрішніх справ"[122].

[121] http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01/

[122] http://umdpl.info/library-item/rozporyadzhennya-mvs-vid-31-03-2011-329-pro-dodatkovi-zahody-schodo-nedopuschennya-vypadkiv-katuvannya-ta-zhorstokoho-povodzhennya-v-diyalnosti-orhaniv-vnutrishnih-sprav/

КАРТА СПОСТЕРЕЖЕННЯ

(чек-лист)
стану дотримання прав людини в територіальному органі Національної поліції України (ТОНП)

_____
_____
(повна назва ТОНП)

Дата візиту: _____

Адреса органу Національної поліції (*вулиця, номер будинку, населений пункт, область*): _____
_____

Час початку: ___ год. ___хв. час завершення: ___ год. ___хв.

Склад моніторингової групи (прізвище, ім'я та по батькові, яку громадську організацію представляє):

_____
_____
_____
_____
_____

Представники керівництва органу поліції (посада, прізвище, ім'я та по батькові):

_____
_____
_____

Чи є на вході до адмінбудівлі ТОНП вивіска із зазначенням його повної назви

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:

_____

Чи забезпечений вільний доступ відвідувачів до вестибюлю органу Національної поліції, зокрема до інформаційних стендів

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:

_____

[9.1] Чи може особа на інвалідному візку без сторонньої допомоги потрапити у вестибюль ТОНП, зокрема до інформаційних стендів

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:

_____

[5.3] Наявність у вестибюлі ТОНП документації для відвідувачів (години прийому громадян керівництвом, порядок подання звернення, зразки заяв, тощо)

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:

_____

Чи забезпечена керівництвом поліції можливість безперешкодного доступу моніторів до службових приміщень та документації

так ☐ ні ☐

Якщо у проведенні моніторингу відмовлено, вказати причину:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Загальна інформація про місце несвободи:[1]

[1.0] Виявлення випадків катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує людську гідність поводження чи покарання. Інші найбільш кричущі порушення прав людини.

[1] Характеристика адміністративної будівлі (будівель), наявність і відгородженість прилеглої території, кількість входів, поверхів, місце розташування постового при вході до ТОНП, порядок здійснення пропускного режиму, кількість КЗД та осіб, які утримуються на момент візиту тощо.

ПІДЛЯГАЮТЬ ПЕРЕВІРЦІ

Вжиття заходів щодо попередження катування та інших видів неналежного поводження в ТОНП 87

Дотримання права на свободу та особисту недоторканість 99

Дотримання вимог процесуального законодавства під час затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину без ухвали слідчого судді, суду 105

Дотримання права на захист 108

Дотримання вимог ізоляції щодо окремих категорій осіб 113

Забезпечення права на охорону здоров'я, медичну допомогу 115

Умови тримання затриманих осіб в КЗД чергової частини ТОНП 122

Додаток 1. Документація ТОНП яка перевіряється в ході візиту 126

Додаток 2. Опитування осіб, які перебувають в ТОНП (кабінетах, коридорах тощо) 128

Додаток 3. Опитування осіб, які утримуються в кімнаті для затриманих та доставлених 130

Додаток 4. Максимально дозволені терміни утримання осіб в місцях несвободи ТОНП 132

Додаток 5. Оцінка ефективності надання правової допомоги 136

Додаток 6. Ілюстрації для документування тілесних ушкоджень 138

1. [15] ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ КАТУВАННЯ ТА ІНШИХ ВИДІВ НЕНАЛЕЖНОГО ПОВОДЖЕННЯ В ТОНП

1.1. Огляд службових кабінетів працівників ТОНП.

1.1.1. [15.6] Чи є на дверях службових кабінетів таблички із номерами, назвами відділів, зазначенням посад і прізвищ співробітників

так ☐ ні ☐

1.1.2. [15.12] Чи є у службових кабінетах предмети, які можуть бути застосовані для катування – бити, гирі, протигази тощо[2]

так ☐ ні ☐

Щодо кожної особи, яка перебуває в кабінетах і не є працівником Національної поліці, записати такі відомості:

№	Дата і час доставлення, прибуття до органу НПУ	ПІБ особи	Ким доставлено, запрошено до органу НПУ (посада, прізвище)	Мета доставляння, прибуття	Примітка (№ каб., де перебувала особа)

[2] Вимоги п. 5 Розпорядження МВС від 31.03.2011, №329, п. 39 Дванадцятої Загальної доповіді [CPT/Inf (2002) 15].

Опитати осіб, які перебувають в приміщеннях у ТОНП, за питаннями в Додатку 2.

У випадку отримання скарг на неналежне поводження або самостійного виявлення ознак тілесних ушкоджень опитати зазначену особу без третіх осіб, занести відомості про тілесні ушкодження до Додатку 6.

Перевірити, чи є записи щодо зазначених осіб у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених і чи співпадає інформація, записана в Журналі, із отриманою під час опитування (щодо часу та причини доставлення/прибуття).

1.2. [15.3] Облік осіб, які перебувають в ТОНП.

Належний ☐ Виявлено порушення обліку ☐

1.2.1. Перевірити Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених[3].

№ з/п	Дата і час доставлення, прибуття до ОВС	Прізвище, ім'я, по батькові (без скорочення)	Поштова адреса місця фактичного проживання, реєстрації	Ким доставлено, запрошено до ОВС (посада,прізвище)	Мета доставлення, прибуття	Час залишення ОВС. Вжиті стосовно доставленої особи заходи (складено протокол, відібрано пояснення та інше)	Наявність чи відсутність претензій до працівників міліції	Особистий підпис доставленого, відвідуача, запрошеного.	При необгрунтованому доставленні підстава та час звільнення особи, а також посада, прізвище й підпис посадової особи.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Відповідність Журналу встановленій формі

так ☐ ні ☐

Повнота заповнення граф (1-9). Заповнення графи 8 про наявність претензій не є обов'язковою.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[3] У цей Журнал заносять відомості щодо всіх без винятку осіб, які доставлені, викликані працівниками міліції для складання адміністративних матеріалів, проведення процесуальних та слідчих дій чи прибули до органу внутрішніх справ з особистих або службових питань. (Передбачений Додатком 14 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181).

Наявність записів у графі 10 Журналу

так ☐ ні ☐

При встановленні таких записів, з'ясувати та вказати обставини необґрунтованого доставляння і вжиті керівництвом щодо винних співробітників заходи дисциплінарного впливу:_____

_____

_____

Перебування органі поліції понад 3 години[4] в статусі доставлених

так ☐ ні ☐

При встановленні осіб, які перебувають в ТОНП понад 3 години, з'ясувати та зазначити причини і добровільність такого довготривалого перебування в поліції:_____

_____

_____

Чи виявлено в Журналі записи про доставлення до органу поліції осіб для проведення слідчих дій[5] із ІТТ або СІЗО?

так ☐ ні ☐

При встановленні таких випадків виписати прізвища доставлених із ІТТ (СІЗО) і запросити довідку про те, хто і з якою метою доставляв затриманих до поліції (який вид слідчих дій проводився).

---

[4] Розгляд обставин щодо доставленої особи повинен проводитись не більше 3 годин; п.6.6.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[5] Заборонено доставляння осіб, які утримуються в слідчих ізоляторах або ізоляторах тимчасового тримання, до приміщень органів і підрозділів внутрішніх справ для проведення слідчих дій. Для цього використовують слідчі кімнати СІЗО та ІТТ. У разі необхідності проведення заходів за участю затриманих чи заарештованих осіб за межами приміщень спеціальних закладів (відтворення обстановки і обставин події, доставляння до прокуратури, суду, на експертизу тощо) цих осіб слід одразу конвоювати до місця проведення заходів, а після їх завершення повертати до спецзакладу без поміщення їх до кімнат для затриманих та доставлених МРЛО. п. 4, наказу МВС від 18.12.2003, № 1561.

1.3. Службова особа, відповідальна за перебування затриманих.

1.3.1. [15.1] Наявність наказу начальника ТОНП про призначення службової особи, відповідальної за перебування затриманих[6].

так ☐ ні ☐

1.3.2. Наявність щоденних письмових звітів службової особи (за дні перебування затриманих в ТОНП, ІТТ в статусі затриманого), відповідальної за перебування затриманих, про дотримання прав затриманої особи, підозрюваної у вчиненні злочину[7]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.3.3. Наявність та повнота заповнення Книги (Журналу) обліку усіх дій, що проводяться із залученням затриманого, у тому числі час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій[8]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.3.4. Опитати службову особу, відповідальну за перебування затриманих:

Записати її ПІБ:_____

_____

[6] Відповідно до вимог ст. 212 КПК у кожному підрозділі органу досудового розслідування мають бути призначені одна або декілька службових осіб, відповідальних за перебування затриманих, такою особою не може бути призначений слідчий.

[7] Передбачено вимогами п. 8.4.2. Положення про організацію органів досудового розслідування МВС України, затвердженого наказом МВС 09.08.2012, № 686; п. 2.1 наказу МВС від 26.03.2013, № 289/540/5.

[8] Відповідно до вимог статті 212 КПК.

Чи знає вона порядок дій під час доставлення до ТОНП затриманої особи, а також свої обов'язки, передбачені статтями 212-213 КПК[9]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи виконує вона обов'язки, передбачені статтями 212-213 КПК на практиці?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.3.5. [15.2] Загальний висновок щодо виконання службовою особою відповідальною за перебування затриманих обов'язків, із захисту прав затриманих осіб.

так ☐ ні ☐ Частково виконує, але не забезпечує повною мірою дотримання прав затриманих осіб. ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[9] Службова особа, відповідальна за перебування затриманих, зобов'язана:
1) негайно зареєструвати затриманого;
2) роз'яснити затриманому підстави його затримання, права і обов'язки;
3) звільнити затриманого негайно, якщо відсутні підстави для затримання або сплив строк для затримання, передбачений статтею 211 цього Кодексу;
4) забезпечити належне поводження із затриманим та дотримання його прав, передбачених Конституцією України, цим Кодексом та іншими законами України;
5) забезпечити запис усіх дій, що проводяться із залученням затриманого, зокрема час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій;
6) забезпечити невідкладне надання належної медичної допомоги та фіксацію медичним працівником будь-яких тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманого. До складу осіб, що надають затриманому медичну допомогу, за його бажанням може бути допущена конкретна особа, що має право на здійснення медичної діяльності.

1.4. Перевірити Книгу прийому та здачі чергування.[10]

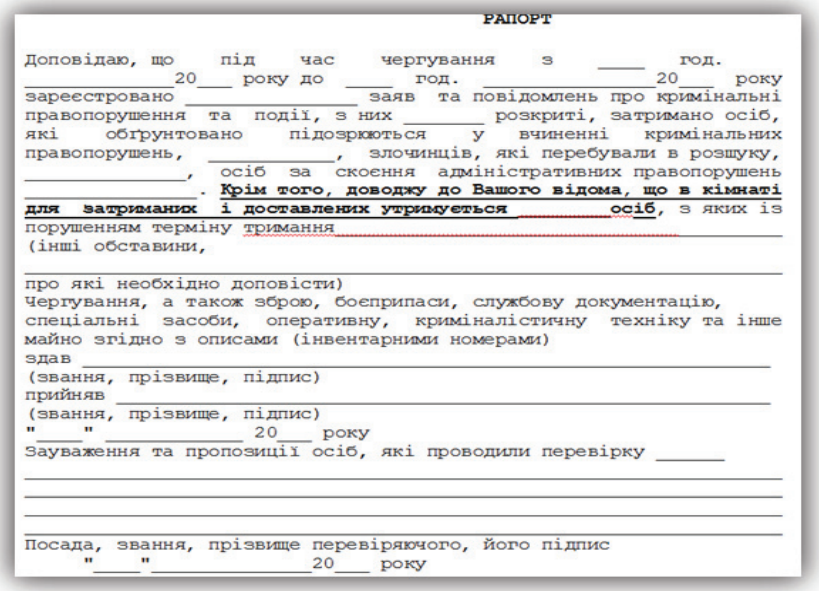

РАПОРТ

Доповідаю, що під час чергування з _____ год. _____ 20___ року до _____ год. _____ 20___ року зареєстровано _____ заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення та події, з них _____ розкриті, затримано осіб, які обґрунтовано підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень, _____, злочинців, які перебували в розшуку, _____, осіб за скоєння адміністративних правопорушень _____. **Крім того, доводжу до Вашого відома, що в кімнаті для затриманих і доставлених утримується _____осіб**, з яких із порушенням терміну тримання_____
(інші обставини,
_____
про які необхідно доповісти)
Чергування, а також зброю, боєприпаси, службову документацію, спеціальні засоби, оперативну, криміналістичну техніку та інше майно згідно з описами (інвентарними номерами)
здав _____
(звання, прізвище, підпис)
прийняв _____
(звання, прізвище, підпис)
"____" _____ 20___ року
Зауваження та пропозиції осіб, які проводили перевірку _____
_____
_____
_____
_____
Посада, звання, прізвище перевіряючого, його підпис
"____"_____20___ року

Чи відповідає Книга встановленій формі?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи здійснюється у повній мірі облік затриманих у службовій документації[11]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[10] Додаток 3 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[11] Перевіряється шляхом звірення записів про затримання осіб у Книзі прийому і здачі чергування, Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, Книзі обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини, і Журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (Додаток 3. До Чек-листа).

1.5. Відеофіксація перебування осіб в ТОНП.

1.5.1. [15.4] Чи є в ТОНП камери відеоспостереження[12]:

— на входах у будівлю:	так ☐	ні ☐
— у вестибюлі:	так ☐	ні ☐
— у черговій частині:	так ☐	ні ☐
— у коридорах:	так ☐	ні ☐
— у КЗД:	так ☐	ні ☐

1.5.2. [15.5] Чи є в ТОНП пристрій для архівації отриманої відеоінформації

так ☐ ні ☐

Термін зберігання інформації з камер відеоспостереження _____ діб.

1.6. Наявність та обладнання приміщень для роботи із доставленими (затриманими)

Чи є в ТОНП окрема кімната для оперативного розгляду обставин[13]

так ☐ ні ☐

[12] Передбачено вимогами п. 5 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404.

[13] Вимоги п. 6.6.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС України від 28.04.2009, № 181.

1.7. [5.7;15.9] Чи є в ТОНП кімната для проведення слідчих дій[14]?

так ☐ ні ☐

1.7.1. Облаштування кімнат для проведення слідчих дій:

№	Найменування обладнання	Наявність (так/ні)
	Тривожна кнопка	
	Камера відеоспостереження із забезпеченням архівації відеоінформації не менше одного місяця	
	Поляризоване скло	
	Стіл – 1	
	Стільці – 4	
	Шафа, змонтована вздовж однієї стіни з відділеннями для сейфів, одягу, юридичної та додаткової літератури –1	
	Сейф – 1	
	ПЕОЕМ у комплекті з принтером – 1	
	Телефонний апарат внутрішньої АТС – 1	
	Телефонний апарат прямого зв'язку з оперативним черговим –1	
	Бібліотечка літератури юридична література:	
	Закон України «Про Національну поліцію»	
	Закон України «Про прокуратуру»	
	Закон України «Про попереднє ув'язнення»	

[14] Розгляд обставин щодо осіб, доставлених до ОВС працівниками міліції або громадянами, проводиться працівниками добового наряду або іншим працівником за дорученням начальника ОВС чи його заступника. Розгляд обставин щодо цих осіб проводиться негайно в окремій кімнаті, яка своїм облаштуванням не пригнічує їх честь та гідність, але не більше трьох годин із моменту доставлянння до чергової частини. (Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затверджене наказом МВС від 18.12.2003, № 1561/ /п. 5 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404).

	Кодекси України (Кримінальний, Кримінально-процесуальний, Цивільний, Цивільний процесуальний кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення)	
	засоби фіксації (засоби аудіо -, відеозапису)	
	довідкова література:	
	Карти України, АР Крим чи області, міста, району	
	Розклад руху поїздів, літаків, міжміських автобусів та водного транспорту	
	Телефонні довідники	

[8.2; 15.9] Загальний висновок.

Наявність та відповідне обладнання кімнати для проведення слідчих дій (кімнати для слідчих і адвокатів)

☐ Кімната (и) в наявності та відповідним чином обладнані.
☐ Кімната(и) відсутня.
☐ Кімнати належним чином не обладнані

1.8. Рівень підготовки персоналу з питань прав людини та заборони катувань.

1.8.1. Опитати працівників ТОНП щодо їх знань з питань заборони катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження або покарання та оцінити рівень обізнаності: добре / задовільно / незадовільно[15]

Рекомендовано перевіряти знання персоналу щодо змісту:

- *ст. 3 Конвенції з прав людини та основоположних свобод;*

[15] Вимоги ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р.)

- *ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р.);*
- *Конституції України, зокрема статті 28. Кожен має право на повагу до його гідності (ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню);*
- *Загальної декларації прав людини (10.12.1948);*
- *Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950/1997);*
- *Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання (2002/2006);*

ПІБ,посада_____
ПІБ,посада_____

1.8.2. [15.11] Чи є у посадових інструкціях працівників ТОНП (карного розшуку, слідчих, оперативного чергового) пункти про заборону катувань[16]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

1.8.3. [15.7] Чи забезпечено включення навчальних матеріалів та інформації про заборону катувань та інших видів неналежного поводження до програм підготовки персоналу[17]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[16] Вимоги ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р).

[17] Вимоги ст. 10. Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ООН 1984/1987р)

1.9. Перевірити Книгу скарг і пропозицій[18].

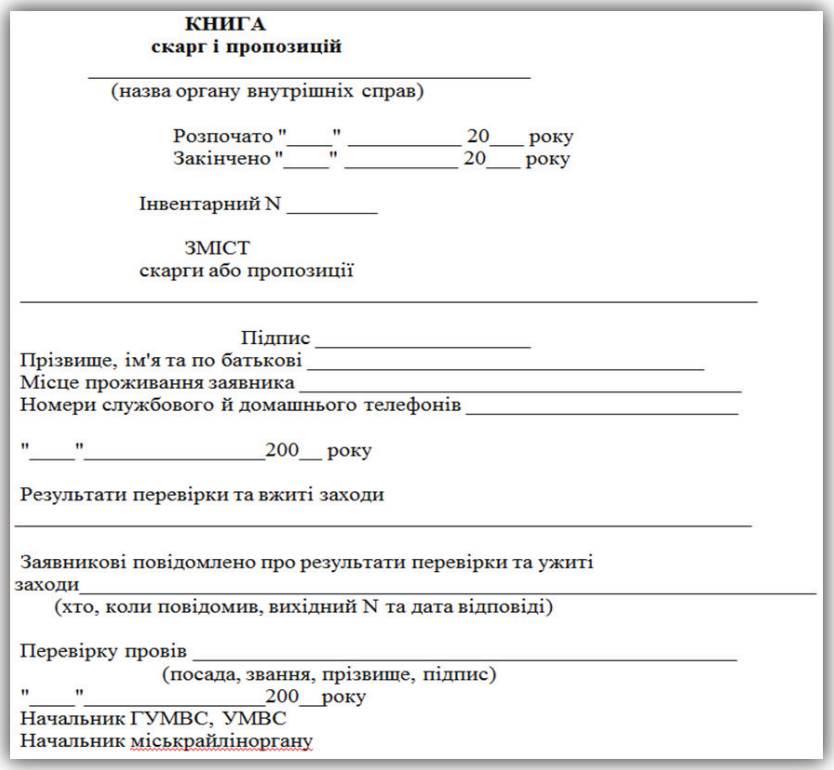

КНИГА
скарг і пропозицій

_____
(назва органу внутрішніх справ)

Розпочато "____" _____ 20___ року
Закінчено "____" _____ 20___ року

Інвентарний N _____

ЗМІСТ
скарги або пропозиції

_____

Підпис _____
Прізвище, ім'я та по батькові _____
Місце проживання заявника _____
Номери службового й домашнього телефонів _____

"____"_____200__ року

Результати перевірки та вжиті заходи

_____

Заявникові повідомлено про результати перевірки та ужиті заходи_____
(хто, коли повідомив, вихідний N та дата відповіді)

Перевірку провів _____
(посада, звання, прізвище, підпис)
"____"_____200__року
Начальник ГУМВС, УМВС
Начальник міськрайліноргану

1.9.1. Чи відповідає формат Книги встановленому зразку
так ☐ ні ☐

1.9.2. Чи забезпечений вільний (без дозволу чергового, постового) доступ до Книги?[19]
так ☐ ні ☐

[18] Додаток 9 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[19] Вимоги п.6.2 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

1.9.3. Чи розглядаються записані до Книги звернення громадян протягом місяця[20]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.9.4. Чи проставляються у Книзі відмітки про направлення відповіді заявникам

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.9.5. Чи є у Книзі заяви та повідомлення про злочини чи інші події, зокрема щодо катування, порушення права на захист, інших видів неналежного поводження.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.9.6. Чи внесено до Журналу Єдиного обліку відомості про злочини та події, які зазначені в Книзі скарг та пропозицій

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

1.9.7. [1.6; 5.9] Чи внесено відомості про злочин до ЄРДР та чи розпочато розслідування випадків катування. ?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[20] Закон України "Про звернення громадян".

2. [2.0] Дотримання права на свободу та особисту недоторканість[21]

[2.1] Чи врегульовано законодавством порядок тримання осіб в місці несвободи

так ☐ ні ☐

Інформація про осіб, які утримуються в КЗД на момент візиту, відповідно до даних Книги обліку осіб, що утримуються в КЗД чергової частини.

Категорія утримуваних	На час відвідування
Всього осіб	
затриманих в адміністративному порядку	
підданих адміністративному арешту	
затриманих за підозрою в скоєнні злочину	
узятих під варту	
Засуджених	
З них:	
Неповнолітніх	
Жінок	
Іноземців	

[21] Конституція України (ст. 29).

2.1. [2.2] Наявність законних підстав для утримання осіб в КЗД[22].

Наявність складених протоколів про адміністративне затримання, протоколів про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину або ухвали суду на затримання особи з метою приводу на кожного, хто тримається в КЗД[23]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Опитати усіх утримуваних в КЗД (без присутності працівників ТОНП) з метою виявлення порушення їхніх прав[24].

За результатами опитування затриманих зазначити наступну інформацію:

– Чи повідомлялось затриманим про підстави затримання та у вчиненні якого злочину вони підозрюються

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[1.0] — Чи застосовувалась до затриманих осіб фізична сила або спеціальні засоби?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[22] Якщо під час візиту в КЗД утримуються особи.

[23] Забороняється поміщати до КЗД осіб, якщо стосовно них не складено протокол про адміністративне затримання або протокол про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину (п. 7.3 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181).

[24] Питання, визначені в Додатку 5 до Чек-листа.

– Чи були підстави застосовування до затриманих осіб фізичної сили та спеціальних засобів[25]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи є на тілі затриманого ознаки фізичного впливу (садно, гематоми, подряпини тощо)

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

У випадку наявності, описати характер тілесних ушкоджень, зафіксувати точне місце розташування (Додаток 6 до чек-листа). Якщо затримана особа не заперечує, обов'язково сфотографувати тілесні ушкодження.

_____

_____

_____

чи була надана медична допомога (садна, гематоми, подряпини, тощо)

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[5.1] – чи надавалась їм первинна правова допомога з боку поліції (роз'яснення права мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти них)

[25] Якщо особа намагалась втекти, чинила опір законним вимогам працівника поліції, тощо.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

[2.12] – чи було повідомлено рідних (близьких, або інших осіб за вибором затриманої особи) про її затримання та місце перебування **НЕГАЙНО** після затримання

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

[2.13] – чи вручалась затриманим особам копія протоколу затримання із роз'ясненням процесуальних прав

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

[5.12] – чи мали затримані особи конфіденційну зустріч із адвокатом до першого допиту

так ☐ ні ☐

Зробити фотокопію протоколів затримання або ухвали суду про затримання з метою приводу.

За виявлення осіб, що тримаються в КЗД без законних підстав негайно вжити заходів для звільнення протиправно поміщених до КЗД осіб.
Зафіксувати усі можливі відомості щодо особи та обставин (фото Книги обліку осіб, що тримаються в КЗД; фото особи, за її згодою; фото інших документів, що підтверджують перебування особи в КЗД чергової частини поліції), повідомити Секретаріат Уповноваженого з прав людини, викликати прокурора.

2.2. Перевірити книгу обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини[26]

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата та місце народження	Поштова адреса місця проживання, реєстрації, серія та номер документа, що посвідчує особу, ким і коли виданий	Місце роботи (навчання), посада	Час, місце, обставини скоєння правопорушення, стаття КУпАП	Ким затриманий (посада, прізвище), номер протоколу про адміністративне затримання	Дата і час поміщення до кімнати затриманих та доставлених	Дата і час звільнення з кімнати затриманих та доставлених	Ужиті заходи (куди направлено, доставлено особу)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Чи відповідає Книга встановленій формі

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи усі графи Книги заповнюються в повному обсязі

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Якщо виявлено записи про затримання особи за вчинення адміністративного правопорушення і вона перебуває в ОКЗД більше трьох годин, перевірити наявність повідомлень прокурора.[27]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[26] Передбачена додатком 18 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181. У цю Книгу заносять відомості щодо осіб, яких було затримано та поміщено до Кімнати для затриманих та доставлених чергової частини на підставі документів, що засвідчують їхню особу, та протоколу про адміністративне затримання.

[27] ч. 2 ст. 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

[15.3] Перевірка належності обліку перебування осіб в місті несвободи та дотримання права на правову допомогу.

Виписати із Книги прізвища трьох останніх затриманих та перевірити належність обліку перебування в ТОНП та своєчасність надання правової допомоги.

№	Прізвище, ім'я та по батькові особи, що тримається в КЗД	Перевірити наявність записів про перебування осіб в ТОНП та повідомлення ЦБВПД[28]	
		В Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених	В Журналі інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги

За **трьома** останніми прізвищами осіб, що записані в Книзі обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих та доставлених чергової частини перевірити, чи є записи про них в:

Журналі обліку доставлених відвідувачів та запрошених

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Журналі інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги.

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[15.3] Загальний висновок щодо належності обліку перебування осіб в місці несвободи.

☐ Належний.

☐ Виявлено порушення обліку.

[28] Центр безоплатної вторинної правової допомоги

3. Дотримання вимог процесуального законодавства під час затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину без ухвали слідчого судді, суду

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

3.1. Перевірити протоколи затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину.

Звірити час затримання особи, зазначений в протоколі затримання, та час, коли було вчинено злочин за підозрою у вчиненні якого було затримано особу.

[2.10] Чи виконані вимоги п. 1, 2 ст. 208 КПК України, а саме:

Чи було здійснено затримання особи без ухвали слідчого судді, суду під час вчинення злочину, або щойно після вчинення злочину, за який особу було затримано?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

3.1.1. [2.11] Чи виконані вимоги п. 5 ст. 208 КПК України, а саме:

Чи було зазначено в протоколі затримання особи за підозрою у вчиненні злочину місце та час фактичного затримання (відповідно до вимог ст. 209 КПК України)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

3.1.2. Чи відповідає зазначений в протоколі час фактичним обставинам

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

3.1.3. [2.13] Чи вручалась затриманим особам копія протоколу затримання із роз'ясненням процесуальних прав[29]?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

У випадку виявлення порушення вимог щодо порядку затримання осіб без ухвали слідчого судді, суду (затримання через тривалий час після злочину) по кожному факту витребувати та зробити копії (фото копії) наступних документів:

- Протоколу затримання особи
- Витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР)
- Повідомлення про підозру
- Клопотання слідчого до суду про обрання запобіжного заходу
- Ухвали слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу
- Витягу з АРМОР

Копії зазначених документів передати до відділу Спеціальних проваджень Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

[29] Про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, складають протокол. Копію протоколу негайно під розпис вручають затриманому, а також надсилають прокурору (п. 5, ст. 208 КПК України).

3.2. [2.12] Дотримання конституційного права на негайне повідомлення рідних про затримання та місце перебування особи[30].

3.2.1. Чи здійснене **НЕГАЙНЕ** повідомлення рідних (інших осіб) про затримання та місце перебування затриманих осіб

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

3.2.2. Через який проміжок часу після фактичного задержання затримані змогли здійснити таке сповіщення або таке сповіщення зробила особа, що здійснила затримання?

- ☐ так, повідомлення здійснюються негайно
- ☐ повідомлення здійснюються через тривалий час після затримання (година і більше після затримання)
- ☐ повідомлення не здійснюються

[30] Конититуція України, ст. 29. Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого. КПК України п.3., ст. 12; п.1., ст. 213.

4. Дотримання права на захист

Наявність затриманих в КЗД на час моніторингового візиту
так ☐ __осіб ні ☐

Зазначити інформацію, отриману під час опитування затриманих осіб:

4.1. [5.1] Чи надається затриманим первинна правова допомога[31]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

4.2. [5.13] Чи надається затриманим вторинна правова допомога[32]

так ☐ ні ☐

---

[31] Первинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у разі їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. /ст. 7 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»/

[32] Безоплатна вторинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

1) захист;

2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

3) складення документів процесуального характеру. /ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»/

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

4.3. [5.12] Чи мали затримані за підозрою у вчиненні злочину особи конфіденційну зустріч із адвокатом до першого допиту[33]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

4.4. Перевірити Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим[34].

Чи відповідає форма Журналу встановленому зразку

так ☐ ні ☐

N з/п	Прізвище, ім'я, по батькові затриманого (якщо вони відомі)	Дата, час та підстави затримання	Точне місцезнаходження місця для побачення адвоката із затриманою особою, телефон	Дата і час повідомлення центру з надання допомоги	Хто повідомив (П.І.Б., посада, телефон та найменування підрозділу)	Хто прийняв повідомлення (П.І.Б. працівника)	Дата і час прибуття адвоката	Приміти
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[33] Кримінальний процесуальний кодекс України, стаття 42 (права підозрюваного, обвинуваченого).

[34] У Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим заносять відомості щодо всіх без винятку осіб, які затримані працівниками міліції. Форма визначена додатком 15 до Інструкції, затвердженої наказом МВС. від 28.04.2009 № 181.

Чи є в Журналі пояснення щодо його ведення

так ☐ ні ☐

Чи усі графи Журналу заповнені належною інформацією відповідно до заголовків таблиць

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

[5.10] Чи дотримуються вимоги щодо негайності оповіщення Центру після фактичного затримання осіб

так ☐ ні ☐

Зазначити інформацію про виявлені порушення із уточненням кожного випадку[35], де розбіжність часу затримання (графа 2) та часу повідомлення Центру (графа 5) перевищує 30 хв.: _____

_____

_____

[5.11] Чи дотримуються вимоги щодо граничного часу прибуття адвоката Центру? (не більше 2-х годин з моменту повідомлення Центру)

так ☐ ні ☐

_____

Зазначити інформацію про виявлені порушення із уточненням кожного випадку неприбуття адвоката або прибуття через час більше 2-х годин після оповіщення Центру: _____

_____

_____

_____

[35] Записати прізвища осіб щодо яких не було дотримано вимоги негайності повідомлення Центру.

Чи фіксується у Журналі інформація про час завершення надання правової допомоги адвокатом Центру

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:[36]_____

_____

У випадку наявності записів про відмову від адвоката, з'ясувати, чи була така відмова оформлена в присутності адвоката[37]:

записи відсутні ☐ так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Чи відповідає інформація про час затримання особи, зазначений у Журналі, запису у протоколі затримання і фактичному часу затримання, як того вимагає ст. 209 КПК України

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

4.5. Чи є в ТОНП матеріали останньої щоквартальної звірки із Центром про кількість випадків затримання осіб та кількість випадків неприбуття або несвоєчасного прибуття адвокатів[38]

так ☐ ні ☐

---

[36] Записати прізвища осіб щодо яких не було дотримано зазначених вимог.

[37] Відмова від захисника або його заміна повинна відбуватися виключно в присутності захисника після надання можливості для конфіденційного спілкування. Така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії (стаття 54 Кримінального процесуального кодексу України).

[38] Відповідно до вимог п. 10. Порядку, затвердженого постановою КМУ від 28.12.2011, № 1363, повинні проводитись відповідні звірки.

Зазначити дату проведення останньої звірки
“_____” _____201__ року.

4.6. [5.4] Чи є в наявності пам’ятки для затриманих осіб у черговій частині та у осіб, які утримуються в КЗД[39]

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

4.7. Чи вчиняють затримані власноручно підписи про отримання пам’ятки у протоколах про адміністративне затримання

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____
_____

4.8. Оцінити ефективність надання правової допомоги адвокатів.

Опитати осіб, котрі утримуються в КЗД, за переліком питань, зазначених у Додатку 5.

[39] Визначені додатком 18 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

5. [15.8] Дотримання вимог ізоляції щодо окремих категорій осіб

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Під час особистого опитування осіб, що перебувають в одній камері, зафіксувати випадки порушення вимог ізоляції (коли в одній камері одночасно перебувають особи визначених категорій).

Окремо повинні утримуватися[40]:

- чоловіки та жінки;
- неповнолітні та дорослі;
- взяті під варту співробітники кадрового складу розвідувальних органів України та інші особи, які перебувають під вартою;
- особи, яких вперше притягнуто до кримінальної відповідальності, та особи, які раніше притягалися до кримінальної відповідальності;
- особи, які раніше відбували покарання в місцях позбавлення волі, та особи, які не перебували в місцях позбавлення волі;
- особи, обвинувачені або підозрювані у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів, та інші особи, які перебувають під вартою;
- особи, обвинувачені або підозрювані у вчиненні злочинів проти основ національної безпеки України, та (як правило) інші особи, які перебувають під вартою;
- особи, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, ТОНП, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Державній кримінально-виконавчій службі України та в суді, та інші особи, які перебувають під вартою;

[40] Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями, п.8., ст. 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

- засуджені та особи, які перебувають під вартою;
- іноземні громадяни та особи без громадянства окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;
- особи, підозрювані або обвинувачувані у вчиненні злочинів, відповідальність за які передбачена статтями 173-177, 200-235 Кримінального кодексу України, та інші особи, які перебувають під вартою.

6. [12.0] Забезпечення права на охорону здоров'я, медичну допомогу[41]

6.1. [12.1] Організація надання екстреної медичної допомоги.

6.1.1. Місцезнаходження пункту базування бригади екстреної медичної допомоги: _____
_____

6.1.2. Яким чином відбувається виклик екстреної медичної допомоги?

за телефоном ☐ іншим чином ☐

6.1.3. Який час прибуття бригади екстреної медичної допомоги після виклику[42]?

до 10 (+10) хв. в містах	так ☐	ні ☐
до 20 (+10) хв. поза містами	так ☐	ні ☐

[41] Конституція України (стаття 49).

[42] Постанова КМУ від 21.11.2012, № 119 «Про норматив прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події».

6.2. Організація надання домедичної допомоги[43].

6.2.1. [12.7] Чи є в ТОНП наказ про призначення осіб, відповідальних за надання домедичної допомоги утримуваним.

так ☐ ні ☐

6.2.2. Чи є у призначених осіб сертифікат про підготовку немедичного працівника з надання першої невідкладної медичної допомоги.

так ☐ ні ☐

6.2.3. [12.2] Чи передбачені медичний інвентар і лікувальні засоби для надання домедичної допомоги, а саме:[44]

так ☐ ні ☐ частково ☐

Лампа кварцова (не менше двох) [43]	так	ні
Протипедикульозна укладка		
Кількість відповідає нормі (1 на 3 кімнати)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
А. Укладка для оглядів на педикульоз:		
- настільна лампа;	так	ні
- лупа;	так	ні
- густий гребінець;	так	ні

[43] Домедична допомога — невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та, відповідно до закону, зобов'язані здійснювати такі дії та заходи (Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», стаття 3).

[44] Норма № 2, затверджена наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

[45] Вимоги п.4 Наказу МВС від 16.09.2009, № 404

- дезрозчин (для замочування гребня).	так	ні
Б. Укладка для проведення протипедикульозних обробок:		
- клейончастий або полотняний мішок для збору речей хворого;	так	ні
- оцинковане відро або лоток для спалювання волосся;	так	ні
- клейончаста пелерина;	так	ні
- гумові рукавиці - дві пари;	так	ні
- ножиці;	так	ні
- густий гребінець;	так	ні
- машинка для стрижки волосся;	так	ні
- спиртівка;	так	ні
- косинка (3 шт.);	так	ні
- вата пакет 100 г,	так	ні
- столовий оцет або оцтова кислота (5-10%) 200 г;	так	ні
- інсектициди для обробки людини, білизни та приміщень (використання даних препаратів здійснюється згідно з інструкціями, затвердженими МОЗ).	так	ні
Аптечка ВІЛ/СНІД		
Кількість відповідає нормі (2 комплекти)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
Перелік аптечки для надання термінової медичної допомоги з метою профілактики зараження ВІЛ/СНІДом:		
- напальчники із розрахунку 1-2 на кожного працівника;	так	ні
- лейкопластир - 1 котушка;	так	ні
- ножиці —1 од.;	так	ні
- розфасовка перманганат калію по 0,05 г - 3 од.;	так	ні
- однолітрова ємкість для розведення перманганату калію - 1;	так	ні
- спирт етиловий 70 % 50 мл. - 1 фл;	так	ні
- тюбик-крапельниця з 30 % розчином альбуциду - 2 од;	так	ні
- 5 % спиртовий розчин йоду 10 мл - 1 фл.;	так	ні
- 3 % розчин перекису водню 40 мл —1 фл.;	так	ні
- рукавички гумові - 3 пари;	так	ні

- ємкість для розведення деззасобів - 1 од;	так	ні
- розфасовка деззасобів (хлорамін 30 г та хлорцин 30 г) по 3 одиниці кожної зберігається окремо.	так	ні
Універсальна аптечка		
Кількість відповідає нормі (1шт./одна камера)	так	ні
Склад відповідає нормі (за переліком)	так	ні
Перелік універсальної медичної аптечки		
1. Засоби для зупинки кровотечі, накладання пов'язок при травмах:		
- джгут для зупинки кровотечі - 1 од.;	так	ні
- бинт стерильний 5х10 см - 1 од.;	так	ні
- серветки з хлоргексидином № 1 - 2 од.;	так	ні
- серветки кровоспинні з фурагіном № 1 - 2 од.;	так	ні
- пакет перев'язочний стерильний - 1 од.;	так	ні
- лейкопластир у рулоні 5м х 5 см - 1 од.;	так	ні
- пластир бактерицидний - 4 од.;	так	ні
- косинка медична перев'язна (50х50) - 3 од.;	так	ні
- "Медичний маячок" - 1 од.		
2. Антисептичні засоби:		
- розчин йоду 5% 10 мл. - 1 фл.		
3. Знеболюючі та серцеві засоби:		
- буторфанол-тартрат 0,2 % - 1 мл, у шприц-тюбику - 2од.;		
- нітрогліцерин у пігулках. № 40, 1% (0.0005) - 1 од.		
3. Додаткові засоби:		
- ножиці з тупими кінцями - 1 од.;	так	ні
- рукавички медичні № 8 - 1 пара.;	так	ні
- плівка (клапан) для проведення штучної вентиляції легень - 1 од.;	так	ні
- сульфацил натрію 20 % 1 мл, у тюбик-кап. № 2 - 1 од.;	так	ні
- булавки англійські - 6 од.;	так	ні
- інструкція про користування засобами аптечки - 1 од.;	так	ні
- футляр для аптечки - 1 од.	так	ні

Поповнення або заміна компонентів аптечки здійснюється у мірі їх використання або у зв'язку з закінченням термінів придатності	так	ні

6.2.4. Перевірити Журнал реєстрації надання медичної допомоги особам, які утримуються в черговій частині[46].

Чи відповідає форма Журналу встановленому зразку

так ☐ ні ☐

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові, рік народження	Дата поміщення до КЗД	Скарги	Виявлено під час обстеження	Час виклику і прибуття медичної допомоги	Характер наданої медичної допомоги	Рекомендації лікарів	Ужиті заходи	Протипоказання щодо утримання	Підпис лікаря
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Записати відомості із Журналу (з початку року):
– виявлено травмованих - ___ , зареєстровано до ЖЄО[47] - ___
кількість викликів швидкої медичної допомоги - ___

Чи зроблено записи про випадки виявлення травмованих осіб в Журналі єдиного обліку:

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[12.3] Чи виконуються рекомендацій лікарів про додаткове обстеження:

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

[46] Журнал, призначений для реєстрації оперативними черговими надання медичної допомоги особам, які доставлені до чергової частини або утримуються в кімнатах затриманих та доставлених. Передбачений додатком 16 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[47] Журнал Єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події. Передбачений Додатком 2 до Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 № 1377.

6.3. [12.8] Дотримання прав вразливих груп на безперервне лікування[48].

6.3.1. Наявність в черговій частині ТОНП Переліку закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія[49]

так ☐ ні ☐

Чи знає оперативний черговий порядок дій під час доставляння до ТОНП особи, яка перебуває на обліку ЗПТ/АРТ (потребує замісної підтримувальної терапії, або антиретровірусної терапії)

6.3.2. Кількість осіб, які отримували ЗПТ під час утримування в ТОНП з початку року[50] - _____.

6.3.3. Чи є записи про доставлених осіб, які потребують прийому ЗПТ, у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених[51]?

так ☐ ні ☐

[48] Особи, що потребують замісної підтримувальної терапії/антиретровірусної терапії (ЗПТ/АРТ).

[49] Додаток 1 до Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, МЮ, ДСКН від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

[50] Передбачено вимогами Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

[51] Вимоги про даний запис визначені п. 3.1.1 Порядку, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156, п. 3.4, 3.5 та додатки 3, 4 до Порядку, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, Мінюсту та Держслужби з контролю за наркотиками від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156.

Чи доповів оперативний черговий протягом трьох годин начальнику ТОНП про перебування затриманого, який потребує отримання ЗПТ?

так ☐ ні ☐

Чи проінформував черговий по телефону керівника найближчого за місцезнаходженням ЗОЗ[52] про перебування затриманого, який потребує отримання ЗПТ, консультації лікаря-нарколога?

так ☐ ні ☐

Чи є у Журналі реєстрації надання медичної допомоги особам, які утримуються в черговій частині, записи про кожний факт надання медичної допомоги (медичного огляду)?

так ☐ ні ☐

Інформація про виявлені порушення:_____

_____

Висновок про стан забезпечення права ув'язнених осіб на охорону здоров'я і медичну допомогу (надається після узгодження з лікарями НПМ):

так ☐ ні ☐ частково ☐

Незабезпечення права ув'язнених осіб на охорону здоров'я і медичну допомогу слід відносити до катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження та покарання.

[52] Згідно з Переліком закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія, наведеним у додатку 1.

7. [3.0] Умови тримання затриманих осіб в КЗД чергової частини ТОНП

7.1. [3.1] Кількість кімнат для затриманих і доставлених при черговій частині ТОНП:[51]

- кількість кімнат_____.
- передбачена загальна місткість _____ осіб (по кількості ліжок).

Чи розташовані кімнати на 1-му поверсі.

так ☐ ні ☐

7.2. [3.0] Умови утримання в кімнатах для затриманих і доставлених[52] :

	Кімната №		
	1	2	3
Місткість кімнати (вираховується по кількості койок)			
Розміри кімнати:			
- довжина кімнати (м)			
- ширина кімнати (м)			
- висота кімнати (м)			
- загальна площа кімнати ($м^2$)			
Розміри санітарного вузла:			

[51] Має бути не менше 3-х кімнат, розташованих на 1-у поверсі — п.7.1.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181.

[52] Не можна використовувати для утримання затриманих осіб камери відстань між стінами яких менше двох метрів, висота менша за 2,5 метрів і загальна площа яких менша за 7 кв. м. (п. 43 Другої Загальної доповіді [CPT/Inf(92)3]).

- висота стінок санітарного вузла (м)			
- довжина санітарного вузла (м)			
- ширина санітарного вузла (м)			
- загальна площа санітарного вузла ($м^2$)			
[3.3] - загальна площа на 1 особу у кімнаті (без врахування площі санвузла у $м^2$)			
Облаштування санвузла:			
[3.9] - наявність унітазу (клозетна чаша) зі змивним напівавтоматичним краном (так/ні)			
- відгородженість унітазу перегородкою[53] (так/ні)			
- наявність дверцят на перегородці[54] (так/ні)			
[3.7] - наявність умивальника (так/ні)			
Освітлення[55]:			
- наявність вікна (так/ні)			
- площа вікна[56] (м2)			
[3.18] - оцінний рівень природного освітлення[57] (достатній/недостатній або показ за приладом)			
- наявність штучного освітлення (так/ні)			
[3.19] - оцінний рівень штучного освітлення[58] (достатній/недостатній або показ за приладом)			
[3.20] - Функціонування нічного освітлення			

[53] Передбачено вимогами п. 19.3 Європейських пенітенціарних правил.

[54] Передбачено вимогами п. 19.3 Європейських пенітенціарних правил.

[55] Відповідно до п. 4.4.5 ВБН В.2.2-1-2006, освітленість кімнат затриманих і доставлених повинна дорівнювати 100 лк у разі застосування світильників з люмінесцентними лампами та 150 лк — у разі застосування світильників з лампами розжарювання.

[56] Відповідно до п. 2.2.5 ВБН В.2.2-1-2006, природне освітлення в кімнатах затриманих і доставлених слід приймати згідно з вимогами ДБН В 2.5-28-2006. При цьому відношення площі світлових прорізів до площі підлоги повинно бути не менш 1:8. Нормативне значення коефіцієнта природного освітлення (КПО) при боковому освітленні слід приймати за 0,5.

[57] Чи можна на відстані витягнутої руки читати текст.

[58] Чи можна на відстані витягнутої руки читати текст.

Вентилювання та опалювання:			
[3.17; 3.16] - можливість відчиняти вікно або кватирку із середини кімнати (так/ні)			
- наявність припливно-витяжної вентиляції (так/ні)			
- наявність примусової механічної вентиляції (так/ні)			
- наявність системи опалювання камери (так/ні)			
[3.22] - відповідність температурного режиму			
[3.2.] Облаштування приміщення:			
[3.4] - наявність ліжка (так/ні)			
– відповідність розміру ліжка[59] (так/ні)			
- наявність дошки на стіні біля ліжка (так/ні)			
- наявність камери відеоспостереження (так/ні)			
- наявність кнопки виклику чергового[60] (так/ні)			
[3.10] - доступ до питної води[61] (так/ні)			
Постільні речі для кожного затриманого[62]:			
- наявність матраца (так/ні)			
- наявність ковдри (так/ні)			
- наявність подушки (так/ні)			
- наявність простирадла[63] (так/ні)			
- наявність наволочки (так/ні)			
- наявність рушника (так/ні)			
Зношеність та стан постільних речей (із зазначенням, які саме речі перебувають у незадовільному стані): задов./незадов.			
[3.5] Загальний висновок щодо забезпечення постільними речами (забезпечено / частково / не забезпечено).			
Забезпечення посудом[64]:			
- миска/тарілка для першої страви (так/ні)			
- миска/тарілка для другої страви (так/ні)			

[59] Має бути 1,9 х 0,7 м.

[60] Передбачена вимогами п. 2с Європейських пенітенціарних правил.

[61] Передбачено вимогами п.20.2 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями.

[62] Норма № 1, затверджена наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

[63] Повинно бути 2 шт.

[64] Передбачено нормою № 1, затверджено наказом МВС від 25.09.2006, № 946.

- кружка (так/ні)			
- ложка (так/ні)			
- матеріал, з якого виготовлено посуд (пластик / метал / емальований метал)			
- стан посуду (із зазначенням, який саме посуд перебуває у незадовільному стані) задов./незадов.			
Загальний висновок щодо забезпечення посудом (забезпечено / частково / не забезпечено)			
[3.6] Загальний санітарний стан камерного приміщення			

7.3. [4.0] Дотримання права на приватність.

дотримується ☐ не дотримується ☐

7.3.1. Чи інформуються затримані про ведення відеоспостереження в КЗД

так ☐ ні ☐

7.3.2. [4.2] Чи включає огляд відеокамери санітарний вузол

так ☐ ні ☐

7.3.3. [4.2] Чи облаштовано в КЗД кабінку санітарного вузлу із дверима?

так ☐ ні ☐

7.3.4. [4.1] Роздільне облаштування спальних місць

так ☐ ні ☐

7.4. [3.15] Забезпечення харчуванням.

забезпечено ☐ частково забезпечено ☐ не забезпечено ☐

7.4.1. Наявність договору на харчування:

так ☐ ні ☐

7.4.2. Наявність накладних на видачу їжі:

так ☐ ні ☐

Додаток 1.

Документація ТОНП яка перевіряється в ході візиту

№	Назва книги (журналу)	Примітка
	Книга скарг і пропозицій	Додаток 9 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених	Додаток 14 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Книга обліку осіб, які поміщені до КЗД чергової частини	Додаток 19 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Журнал реєстрації надання медичної допомоги особам, які утримуються в черговій частині	Додаток 16 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим	Додаток 15 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Наказ про призначення відповідальних осіб за перебування затриманих	ст. 212 КПК
	Щоденні письмові звіти службової особи, відповідальної за перебування затриманих, про дотримання прав затриманої особи, підозрюваної в учиненні злочину (за останні 7 діб)	п. 2.1 Наказу МВС від 26.03.2013, № 289/540/5
	Книга прийому та здачі чергування	Додаток 3 до Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Договір на харчування. Накладні на отримання їжі (Журнал обліку видачі їжі)	

	Пам'ятки для затриманих осіб у черговій частині та осіб, які утримуються в КЗД	Додаток 18 до Інструкції затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181
	Перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія	Додаток 1 до Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом МОЗ, МВС, МЮ, ДСКН від 22.10.2012, № 821/937/1549/5/156/
	Функціональні обов'язки працівників ТОНП	Карного розшуку, оперативного чергового, слідчого, особи відповідальної за перебування затриманих, працівника патрульної служби

Додаток 2.

Опитування осіб, які перебувають в ТОНП (кабінетах, коридорах тощо)

№	Питання для інтерв'ювання	ПІБ особи		
1	Де проводиться бесіда (де перебувала особа в момент зустрічі із групою НПМ)			
2	Статус особи (відвідувач, запрошений, доставлений)			
3	Мета перебування в ТОНП.			
4	Підстава (причина) прибуття/доставляння (повістка, тел. дзвінок. особиста ініціатива, тощо).			
5	Дата і час фактичного затримання (або прибуття до ТОНП).			
6	Тривалість доставляння до ТОНП після затримання (якщо особа була затримана).			
7	Де перебував в ТОНП (тривалість)			
8	Тривалість перебування в ТОНП.			
9	Ким доставлений/до кого прибула особа.			
10	Хто знає про перебування особи в ТОНП (рідні, друзі, адвокат, тощо)			
11	Застосування фізичної сили, спец. засобів або психологічного тиску під час затримання, доставляння, або перебування в ТОНП.			
12	Де фактично затриманий (обставини затримання: дата, час, місце)			
13	[5.1] Доведення прав під час затримання.			
14	[2.12]Чи надано можливість сповістити рідних (адвоката) про затримання та місце перебування.			

15	[2.13] Чи вручено копію протоколу про затримання (якщо особу затримано за підозрою у вчиненні злочину).			
16	[3.15]Чи забезпечено особу харчуванням, доступом до питної води, туалету (у разі перебування більше 3-х годин/)			
17	Чи існує потреба та можливість отримати мед. огляд.			
18	Чи пов'язано перебування особи з обігом наркотичних речовин.			
19	Чи є особа учасником програми ЗПТ / АРВ			
20	Чи доводила вона про це працівникам міліції			

Додаток 3.

Опитування осіб, які утримуються в кімнаті для затриманих та доставлених

№	Питання	Прізвище та ініціали затриманого
1	№ камери	
2	Дата народження	
3	Судимість (№ статті, відбуття покарання)	
4	Дата і час фактичного затримання	
5	Ким затриманий (ОНП)	
6	Де затриманий (обставини фактичного затримання, дата, час, місце)	
7	[1.4] Чи була застосована фізична сила або спец. засоби. Чи здійснював опір, намагався втекти , тощо.	
8	[5.1] Чи було доведено права під час затримання.	
9	[2.13] Чи вручена копія протоколу затримання.	
10	[2.13] Через скільки часу після фактичного затримання було повідомлено рідних (близьких) про затримання та місце перебування.	
11	В яких приміщеннях перебував в ТОНП (тривалість)	
12	[1.0; 2.8] Чи здійснювався тиск (фізичний, моральний) під час перебування в ТОНП.	
13	[5.7] Коли вперше побачив адвоката (після моменту фактичного затримання).	
14	[5.12] Чи була надано конфіденційна зустріч із адвокатом до першого допиту.	
15	Якщо відмовився від адвоката, то чи був присутній адвокат під час написання такої відмови	

16	[5.1] Чи вручали «Пам'ятку для затриманих» в КЗД	
17	[3.15] Чи надавалось харчування (якщо в КЗД більше 3-х годин) 3 рази на день.	
18	[3.10] Чи має постійний доступ до питної води	
19	Час вручення повідомлення про підозру. Хто вручав.	
20	[12] Чи є скарги на стан здоров'я.	

Додаток 4.

Максимально дозволені терміни утримання осіб в місцях несвободи ТОНП

№	Категорія осіб	Підстава для утримання (поміщення)	Макс. термін	Чим передбачений	Примітка
Затримані за підозрою у вчиненні злочину					
1	Затримані за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення	Протокол затримання особи (ч.5 ст. 208 КПК)	24 год.	ст. 278 КПК	Може затримати будь-хто (без ухвали слідчого судді, суду): 1) при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення; 2) безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час (ст. 207 КПК). Якщо особі не вручено повідомлення про підозру після 24 годин з моменту затримання, така особа підлягає негайному звільненню
			60 год.	ст. 211 КПК	З моменту затримання (ст. 209 КПК) – інакше особа повинна бути звільнена або доставлена до суду для розгляду клопотання про обрання стосовно неї запобіжного заходу (ст. 211 КПК)
			72 год.		Максимальний термін затримання без ухвали слідчого судді або суду

2	Затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання	Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу (ст. 190 КПК)	36 год.	ст. 191 КПК	Затримана на підставі ухвали слідчого судді, суду особа не пізніше 36 годин з моменту затримання повинна бути звільнена або доставлена до слідчого судді, суду, який постановив ухвалу про дозвіл на затримання з метою приводу (ст. 191 КПК)
Затримані за вчинення адміністративного правопорушення					
1	Загальний термін затримання	Протокол про адміністративне затримання (ст.261 КУпАП)	3 год.	ст.263 КУпАП	Адміністративне затримання особи може тривати не більш як три години
2	Осіб, які порушили прикордонний режим		3 год.		Для складення протоколу
			3 доб.		У необхідних випадках — для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення з повідомленням про це письмово прокурора протягом 24 годин з моменту затримання
3	Осіб, які порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин		3 год.		Для складання протоколу
			3 доб.		У необхідних випадках — для встановлення особи, проведення медичного огляду, з'ясування обставин придбання вилучених наркотичних засобів і психотропних речовин та їх дослідження з повідомленням про це письмово прокурора протягом 24 годин з моменту затримання
Перебування в приміщенні чергової частини					
1	Особи, доставлені до ТОНП		3 год.	п. 6.6.1 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181	Розгляд обставин щодо цих осіб проводиться негайно в окремій кімнаті, яка своїм обладнанням не пригнічує їх честь та гідність, але не більше трьох годин із моменту їх доставлення до чергової частини

Поміщення до Кімнати для затриманих та доставлених чергової частини (КЗД) (для тимчасового поміщення до них осіб, доставлених за здійснення адміністративних та кримінальних правопорушень)					
1	Підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення без ухвали слідчого судді	Протокол про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину відповідно до статті 208	3 год.	п. 5.3.10 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181	Із подальшим поміщенням до ІТТ
2	Підозрюваних осіб або обвинувачуваних на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання згідно зі статтею 190 КПК України	Ухвала слідчого судді (суду) про дозвіл на затримання згідно зі статтею 190 КПК України			
3	Засуджених, які ухиляються від відбування кримінального покарання	Постанова про затримання	24 год.		У тих ТОНП, де відсутні ІТТ, та коли час перевезення цієї категорії осіб припадає на темну пору доби, строком до 24 годин

4	Осіб, які вчинили адміністративне правопорушення	Протокол про адміністративне затримання (ст.261 КУпАП)	3 год.	ст.263 КУпАП п. 5.3.10 Інструкції, затвердженої наказом МВС від 28.04.2009, № 181	Для складання протоколу
5	Осіб, які порушили прикордонний режим				У необхідних випадках для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення з повідомленням про це письмово прокурора протягом 24 годин з моменту затримання
6	Осіб, які порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин				У необхідних випадках для встановлення особи, проведення медичного огляду, з'ясування обставин придбання вилучених наркотичних засобів і психотропних речовин та їх дослідження з повідомленням про це письмово прокурора протягом 24 годин з моменту затримання

Додаток 5.

Оцінка ефективності надання правової допомоги

Питання для конфіденційної бесіди з особами, які перебувають в умовах несвободи, та оформили відмову від адвоката, наданого Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

№	Зміст питання	Відповіді	
		особа 1	особа 2
	Чи відбулось конфіденційне побачення особи з адвокатом, наданим Центром?		
	Чи було роз'яснено адвокатом особі її права?		
	Чи було оформлено відмову від адвоката, наданого Центром, у присутності такого адвоката?		
	Чи запитував адвокат під час конфіденційного побачення такі дані про особу: ПІБ, місце проживання, дата і місце народження, освіта, спеціальність, місце роботи, сімейний стан, відомості про батьків, відомості про наявність наркотичної та алкогольної залежності, наявність захворювань, наявність судимостей, обставини фактичного затримання тощо (на підставі протоколу першого побачення з клієнтом)?		
	Чи оформлював адвокат у присутності особи (чи повідомляв про таке складання) протокол фіксації скарг особи (у разі їх наявності), зокрема у зв'язку із випадками катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання?		
	Чи складав адвокат у присутності особи (чи повідомляв про таке складання) клопотання про надання медичної допомоги особі у разі наявності тілесних ушкоджень або захворювань (залежність наркотична/алкогольна)?		

	Чи радив слідчий або будь-яка інша особа органу внутрішніх справ оформити відмову від адвоката, наданого Центром?		
	Чи радив слідчий або будь-яка інша особа органу внутрішніх справ іншого адвоката? Кого саме?		

Питання для конфіденційної бесіди з особами, які знаходяться в умовах несвободи, та не оформили відмову від адвоката, наданого центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

№	Зміст питання	Відповіді	
		особа 1	особа 2
1.	Чи відбулось конфіденційне побачення особи з адвокатом, наданим центром?		
2.	Чи були роз'яснені адвокатом особі її права?		
3.	Чи запитував адвокат під час конфіденційного побачення такі дані про особу: ПІБ, місце проживання, дата і місце народження, освіта, спеціальність, місце роботи, сімейний стан, відомості про батьків, відомості про наявність наркотичної та алкогольної залежності, наявність захворювань, наявність судимостей, обставини фактичного затримання тощо (на підставі протоколу першого побачення з клієнтом)		
4.	Чи оформлював адвокат у присутності особи (чи повідомляв про таке складання) протокол фіксації скарг особи (у разі їх наявності)?		
5.	Чи складав адвокат у присутності особи (чи повідомляв про таке складання) клопотання про надання медичної допомоги особі у разі наявності тілесних ушкоджень або захворювань (залежність наркотична/алкогольна)?		
6.	Чи вживав адвокат інших заходів щодо надання особі медичної допомоги: фіксації тілесних ушкоджень, проведення судово-медичної експертизи?		
7.	Чи радив слідчий або будь-яка інша особа органу внутрішніх справ оформити відмову від адвоката, наданого центром?		

8.	Чи відвідував адвокат особу під час перебування у ізоляторі тимчасового тримання?		
9.	Чи узгоджував адвокат правову позиції з особою?		
10.	Чи повідомляв адвокат особу про збір доказів, що спростовують обвинувачення чи пом'якшують/ виключають кримінальну відповідальність?		
11.	Чи вживав адвокат заходів для отримання документів, що підтверджують обставини, які характеризують особу, свідчать про його родинні та соціальні зв'язки тощо?		
12.	Чи завжди захисник брав участь у слідчих діях, які проводилися за участі особи?		
13.	Чи завжди захисник брав участь у судових засіданнях, які проводилися за участі особи?		
14.	Чи складав адвокат у присутності особи (чи повідомляв про таке складання) скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді?		
15.	Чи оскаржував адвокат обрання, продовження або зміну запобіжного заходу особі?		
16.	Чи оскаржував адвокат прийняті по справі рішення в апеляційному та касаційному порядку (у разі відповідної стадії кримінального провадження)?		
17.	Чи подавав захисник заперечення на апеляційні / касаційні скарги прокурора?		
18.	Чи готова особа назвати ПІБ свого адвоката? Якщо так, то які вони?		

Додаток 6.

Ілюстрації для документування тілесних ушкоджень

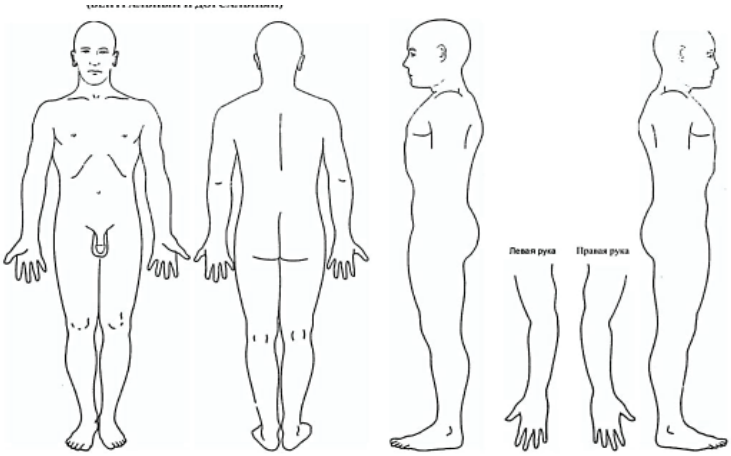

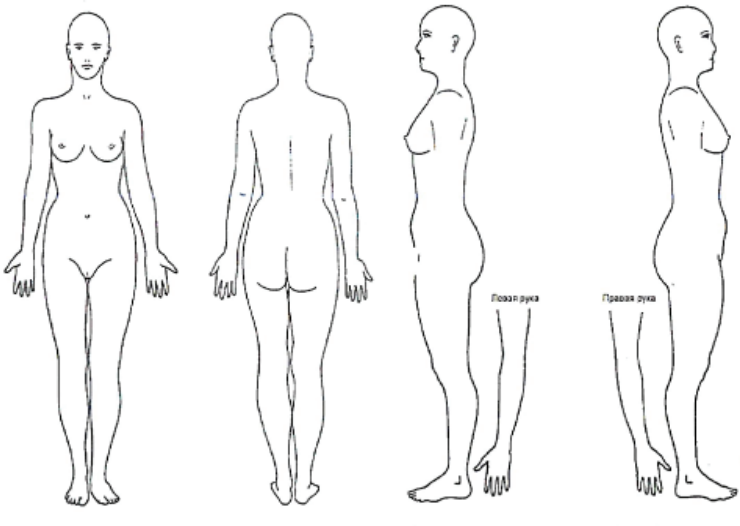

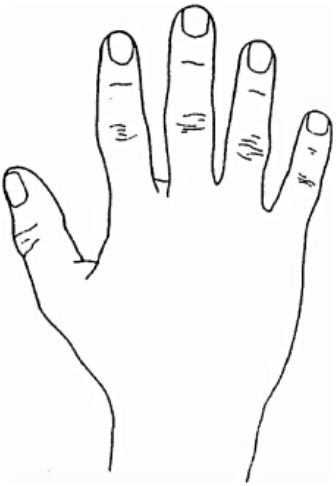

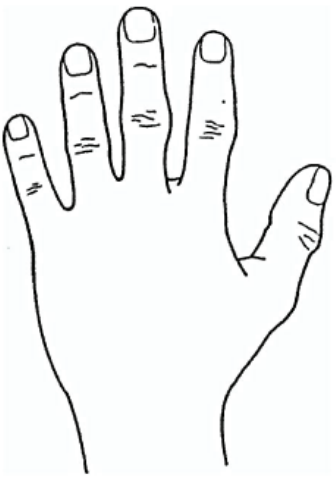

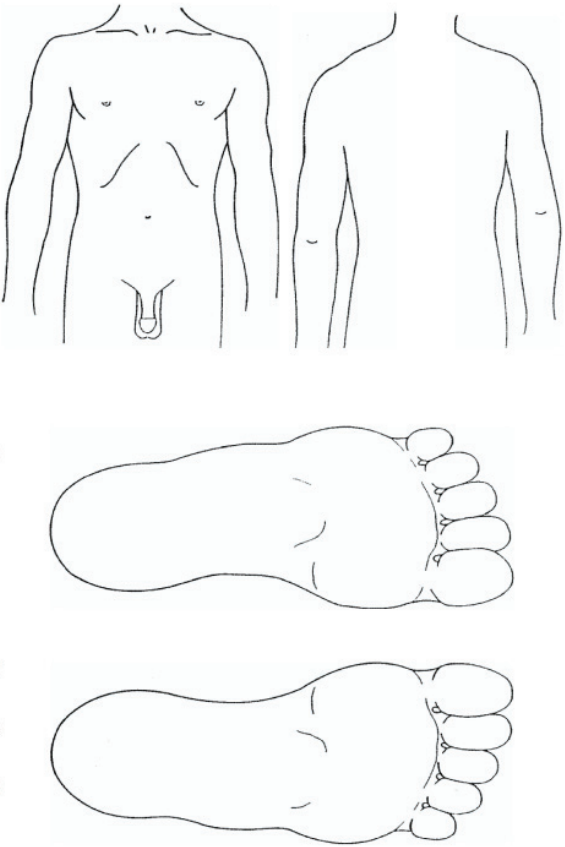

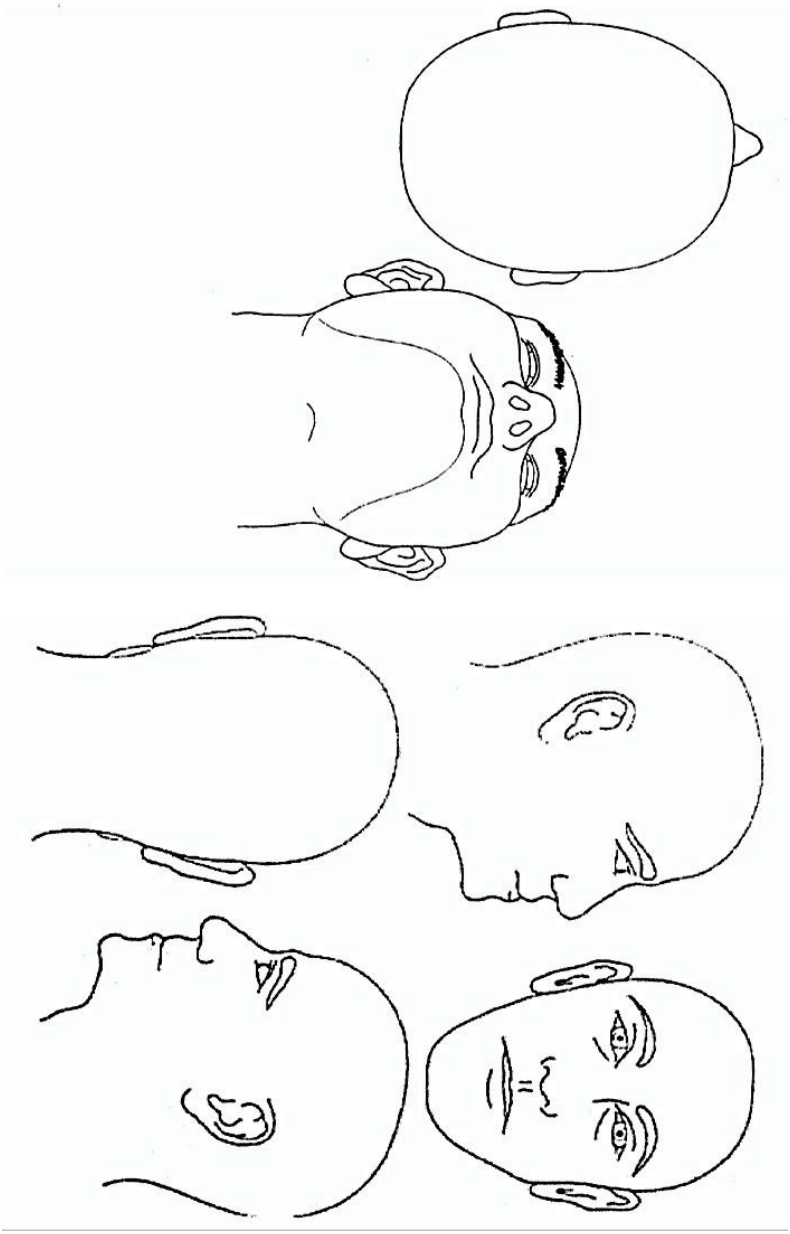

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток